БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 25 (9779) | 1962 оной январиин 30, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ЕНУМ ЗАРЛАХА ТУХАЙ МЭДЭЭСЭЛ

62 оной мартын 5-да КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум зарлаха шиидхэбэри КПСС-эй ЦК абаба.

үдөө ажахые һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо талаар зорилгонууд" гэһэн асуудал ЦК-гэй Пленумэй зүбсэлгэдэ табигдаха.

үхэр Н. С. Хрущев элидхэлшээр баталагдаба.

ональностьнуудай Соведтэ һунгаха СФСР-эй һунгуулиин комиссида

рховно Соведэй Национальностьнуудай ха РСФСР-эй һунгуулиин комиссиин ани Москвада январиин 27-до болобо. түрүүлэгшын орлогшо нүхэр М. И. Жунида түрүүлэгшээр һууба. СССР-эй Вер һунгаха һунгалтын бэлэдхэл, тэрэнии удалнууд эндэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха гуулиин комиссинуудые баталха тухай рховно Соведэй Президиумэй секретарь Орлов комиссида мэдээсэбэ. һунгалтын 7-дохи, 48-дахи, 49-дэхи статьянуудай -һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунһунгуулиин округуудта Окружной һунсинууд саг соогоо бии болгогдоод, Российн Федерациин Верховно Соведэй Президиумээр баталагданхай. Эдэ комиссинуудые баталха тухай Указууд тусхай республиканска (автономно республиканууд ай), хизаарай, областиин газетэнүүдтэ 1962 оной январиин 20-һоо 22 хүрэтэрхи үе соо толилогдобо.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтада ямараар бэлдэжэ байһаниие шалгахаяа һунгуулиин комиссиин гэшүүдые зарим һунгуулиин округуудта эльгээхэ шиидхэбэри абтаа.

һунгуулиин комиссиин байха газар болон бусад асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин комисси иимэ адрестай: Москва, Марксын проспект, гэр № 22, нэгэдэхи подъезд.

ондо Бурядай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгын гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай

Бурядай АССР-эй Статистическэ управлениин мэдээсэл

I. Промышленность

бүхы дээрэнь үйлэдбэгаха түсэбөө Бурядай мышленность 98 про- . Тэрэ тоодо Бурядай промышленность — 96 ядай АССР-эй Министрдэй промышленность — , республикын министерствонүүд болон ведомствонүүдэй ость —105 процент, министерствонүүд бо- онүүдэй промышлен- процент дүүргээ. жэлэйхитэй сасуулхаүйлэдбэрилэн гаргалга р ехэ болоһон байна. Бурядай совнархозой промышленностиин талаар—5 процентээр, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй промышленностиин талаар—11 процентээр, республикын министерствонүүд болон ведомствонүүдэй промышленностиин талаар—10 процентээр, ниитэсоюзна министерствонүүд болон ведомствонүүдэй промышленностиин талаар—4 процентээр ехэ болоо.

Бүхы дээрэнь продукци үйлэдбэрилэн гаргалгын түсэбые дүүргэлгэ совнархозой, бусад министерствонүүд болон ведомствонүүдэй тус тус управленинүүд, предприятинуудай талаар иимэ байна:

	1961 оной түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1961 он 1960 онойхидо процен.
нархозой управленинүүд шленна предприятинууд малнуудай промышленностиин	105	102
тэрэ тоодо:		
рай шахтын управлени	100,8	86
мент-шиферэй завод	102	113
лэй завод	112	104
бэрилгын болон лгын промышленностиин	102	136
тэрэ тоодо:		
заһабарилгын завод	107	116
модо үйлэдбэрилгын станогуудай завод	94	116
на» завод	108	145
» завод	100,5	120
тика» завод	100,3	86
бүтээгдэһэн зүйлнүүдэй Кировэй нэрэмжэтэ	107	115
» гэжэ районно энергетическэ	105	137
модо үйлэдбэрилгын промышленностиин		
доной ажахын управлени	97	103
равлени	91	92
тэрэ тоодо:		
териалнуудай Татауровска комбинат	91	132
зүйлнүүдэй Брянскын завод	89	72
зүйлнүүдэй Улан-Удын завод	59	43
териалнуудай Улан-Удын комбинат	108	90
ирпиисын завод	77	75
болон хүнгэн промышленностиин	91	97
тэрэ тоодо:		
мяха-консервын комбинат	92	86
сыр үйлэдбэрилхэ заводууд	93	99,6
водууд болон загаһа-консервын	131	98
арин сэмбын фабрика	103	125
гын-трикотажна фабрика	111	181
лай фабрика	100	106
ай завод	111	102
абхи-валенкын завод	104	113
СР-эй Министрнүүдэй Соведэй сть	105	111
тэрэ тоодо:		
омышленностиин министерство	106	114
трестын промышленна предприятинууд	110	139
ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдээр равлени	102	101
министерствонүүд болон ведомствонүүдэй сть	105	110
тэрэ тоодо:		
мелькомбинат	108	102
СР-эй Культурын министерствын а предприятинууд	100,4	104
строй» трест	89	101
министерствонүүд болон ведомствонүүдэй сть	105	104
тэрэ тоодо:		
паровозо-вагонно завод	104	103
конструкцинуудай Таловскын завод	126	129

эрэнь продукци үйлэдбэха жэлэй түсэбэй дүүр- үүлэн дүүргэгдээд байха- архозой болон министер- зарим предприятинууд рилхэ түсэбөө зарим зүйлнүүдэй талаар дүүргэнгүй байшоо.

Жэшээлхэдэ, Тимлюгэй цемент-шиферэй завод мебель үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй, Улан-Удын шэлэй завод 2 милиметрын шэл сортировалха болон ябталха талаар, Илькын автозаһабарилгын завод «МАЗ-200» гэжэ автомашинануудые капитальнаар заһабарилха, запас частьнуудые бүтээхэ талаар, «Электромашина» завод — электродвигательнүүдые бүтээхэ талаар, «Бурят-кабель» завод—токарна патронуудые үйлэдбэрилхэ, автодвигательнүүдые капитальнаар заһабарилха, шэрэм, булад шудхалаагай талаар, «Теплоавтоматика» завод—пеэшэнэй шудхалаа гаргаха, түмэр оронуудые бүтээхэ талаар, металлаар бүтээгдэһэн зүйлнүүдэй Кировэй нэрэмжэтэ завод—элдэб зүйлэй амһартануудые гаргаха талаар, барилгын материалнуудай Улан-Удын комбинат—хабсаруулагдадаг түмэр-бетон, ханын жэжэ блогуудые, извёстко, хюрөөдэһэн модо гаргаха талаар, Кяхтын ээрэлгын-трикотажна фабрика —пумаажан бүд, дотор, гадар хубсаһа даалгабариин ёһоор гаргаха талаар, Кяхтын гуталай фабрика—арһан гутал, Улан-Удын сабхи-валенкын фабрика валенка гаргаха талаар түсэбөө дүүргээгүй.

Нютагай промышленностиин министерство консервэ, үрэ-жэмэсэй архинуудые, гурил гаргаха, стандартна гэрнүүдые бариха, хэрэгсэлэй модо шэрэхэ талаар түсэбөө дүүргээгүй.

Арад зониие ажаһуудалай талаар хангалгын управлени оронуудые, оёмол зүйлнүүдые, мебель, гутал үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбөө дүүргээгүй.

«Бурстрой» трестын промышленна предприятинууд сонхын болон үүдэнэй блогуудые, хюрөөдэһэн модо, хабсаруулагдадаг түмэр-бетон, металлоконструкцинуудые үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй байшоо.

Улан-Удын паровозо-вагонно завод булад шудхалаа гаргаха түсэбөө, Таловскын түмэр-бетон конструкцинуудай завод балкануудые, колонннонуудые үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй.

1961 ондо гол зүйлэй промышленна продукци үйлэдбэрилгэ иимэ хэмжээтэйгээр дүүргэгдээ:

	1961 ондо үйлэдбэрилэгдэһэниинь	1961 он 1960 онойхидо процен.
Нүүрһэн—миллион тонноор	1	89
Хэрэгсэлэй модо шэрэлгэ (колхозуудай шэрэһэниие оруулангүйгөөр)—миллион кубическа метрээр	3,4	98
Хюрөөдэгдэһэн модон (колхозуудай үйлэдбэрилһэниие оруулангүйгөөр)—мянган кубическа метрээр	852	106
Цемент	—	108
Шифер—миллион условно плиткээр	146,8	107
Хирпиисэ (колхозуудай үйлэдбэрилһэниие оруулангүйгөөр)—миллион хэһэгээр	82,4	101
Сонхын шэл—миллион дүрбэлжэн метрээр	6,9	100,4
Нооһон бүдүүд—миллион дүрбэлжэн метрээр	2,0	103
Оймһоной зүйлнүүд — мянган паараар	69	83
Дотор хубсаһан — мянган хэһэгээр	1544	2,8
Гадар хубсаһан—мянган хэһэгээр	319	151
Арһан гутал—мянган паараар	151	103
Валенка—мянган паараар	248	106
Хубсаһа угааха машинанууд—мянган хэһэгээр	72	109
Мебель (түмэр оронуудһаа бэшээрээ)—миллион түхэригөөр	4,8	120
Түмэр оронууд—мянган хэһэгээр	84	94
Мяхан (гүрэнэй түүхэй эдэй нөөсэһөө)—мянган тонноор	30,9	93
Колбасна зүйлнүүд — мянган тонноор	8,7	88
Затаһа барилга—мянган тонноор	5,3	98
Малай тоһон (гүрэнэй түүхэй эдэй нөөсэһөө)—мянган тонноор	2,0	81
һүн — мянган тонноор	28,1	126
Кондитерска зүйлнүүд — мянган тонноор	3,8	116
Бүхы зүйлэй консервэнүүд—миллион условно банкаар	28,3	77

Республикын промышленность ажалай бүтээсын талаар түсэбөө 98 процент дүүргээ. Тэрэ тоодо совнархозой промышленность — 96 процент, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй промышленность—95 процент, республикын министерствонүүд болон ведомствонүүдэй промышленность — 107 процент, ниитэсоюзна министерствонүүд болон ведомствонүүдэй промышленность — 104 процент дүүргэһэн байна.

Селендумын модо үйлэдбэрилгын станогуудай завод, ой модоной болон модо үйлэдбэрилгын промышленностиин управлени, мяха-консервын комбинат, тоһоной заводууд, сахарай завод, барилгын материалнуудай Татауровска комбинат, түмэр-бетон зүйлнүүдэй Брянскын завод, түмэр-бетон зүйлнүүдэй Улан-Удын завод, нютагай промышленностиин министерствын районой мэдэлэй предприятинууд ажалай бүтээсын талаар түсэбөө дүүргээгүй.

Республикын промышленность дотор ажалай бүтээсэ урда тээхи жэлэйхитэйнь сасуулхада, 1961 ондо түрбэн процентээр ехэ болоо. Тэрэ тоодо совнархозой промышленностиин—2 процентээр, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй промышленностиин —9 процентээр, республикын министерствонүүд болон ведомствонүүдэй промышленностиин—9 процентээр, ниитэсоюзна министерствонүүд болон ведомствонүүдэй промышленностиин — 3 процентээр ехэ болоһон байна.

Промышленна продукциин өөрынь үные химдаруулха түсэб совнархозой предприятинууд дүүргээгүй.

1961 ондо республикын промышленна предприятинууд үйлэдбэриие саашадань оньһожоруулха болон автоматизацилха, тэрэшэлэн түрүү технологи нэбтэрүүлхэ талаар хүдэлмэри хэһэн байна.

16 автоматическа, автоматическа шахуу, оньһожоруулагдамал поточно-конвейерно лининүүд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Совнархозой машина бүтээлтын предприятинууд дээрэ металл отололгын 160 станок, шудхалаагай, модо үйлэдбэрилгын болон бусад технологическа түхеэрэлгэ һайжаруулан шэнэлэгдээ.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

ҺУНГАЛТЫН ҮДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

☆ ☆

ЭРХИМЭЭР БЭЛДЭЬЭНЭЙ АШААР...

Үглөөгүүр эртэлжэ гү, али үдэшэ оройхон Могсохон өөдэ, үгышье һаа, Тураасгайе үгсэжэ ошоболтнай, хэдэн зуун хони, хурьгадай ээлжээ эхигүй маараалдахань 2—3 модоной газарһаа хурса жабарые һэтэ дуулдажа байхал.

Теэд энэмнай гайхалгүй. Мүнөө эндэхи хонишодой бригадануудта түл абалга түлэг дундаа ябажа байна ха юм.

Эндэ гансашье 2-дохи фермэдээ бэшэ, мүн бүхы Чесанынгаа совхоз соо томохон, ажахын тоосоондо ороһон бригадануудай нэгые хүдэлмэришэ бэрхэ үбгэжөөл Соднам Холхоров хүтэлбэрилдэг. Тус бригадын эхэ хонидой отаранууд Тураасгай нютагта байрланхай юм. Эндэхид үбэлжэлгэдөө, илангаяа түл абалгадаа хэзээ хэзээнэйхиһээ оролдосотой һайнаар бэлдэһэнэй ашаар мүнөө хурьгадаа гарза хоролтогүй, һайнааршье түлжүүлжэ байна. Бригадада хонидынь гол түлэб январиин тэнгһээ хойшо хурьгалжа эхилээд, хамта 200 гаран хурьган абтанхай. Хонишод Ц. Жамьянова, Е. Бальжирова, Ц. Цыдыпова гэгшэд нарай хурьгадые тон наринаар харууһалжа түлжүүлнэ.

Фермын хонишод СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоод, зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаха уялгаяа заабол дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадал, арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлнэ.

Ц. Цыжипова,
хүдөө бэшэгшэ.

Хориин аймаг.

☆ ☆

ҺУНГАЛТЫН ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ВАХТА

Ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй дунда замай залууршад олошорно. Бага комплексно бригадануудай олониинь бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, бусадтаа үльгэр жэшээ харуулдаг. Михаил Анкуевич Грешиловэй хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригада Худапай леспромхоз соогоо эгээл түрүүлэн коммунис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ солодо хүртэһэн. Тус бригадынхид ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ 1961 оной түсэб холо үлүүлэн дүүргэгдээ. 28528 кубометрын орондо 31322 кубометр модон бэлэдхэгдээ. Түсэбһөө гадуур бригадын гэшүүдэй бэлэдхэһэн модоор хоёр-хоёр байратай 30 шэнэ гэр барижа болохо.

Мүнөө түрүү энэ бригада СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаба. Тэдэнэр дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга абаа: модо бэлэдхэхэ 1-дэхи кварталай түсэб һунгалтын үдэр—мартын 18 болотор дүүргээд, даабариһаа гадуур 500 кубометр эрхим шанартай модо оронойнгоо шэнэ барилгануудта эльгээхэ, жэлэйнгээ түсэбые декабриин 1-нэй үдэр болотор дүүргээд, түсэбһөө гадуур 2000 кубометр модо бэлэдхэхэ юм. Иимэ урялтайгаар тус бригадынхид республикынгаа модошодто хандаба.

Мүнөө абаһан уялга бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Тэдэнэр үдэр бүхэндэ даабариһаа гадуур 12—15 кубометр модо бэлэдхэнэ. Ажалай шэнэ технологи, түрүү онол арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Нүхэр Грешиловэй бригадын үүсхэлые олон модошод дэмжээ. Хандагатайн леспромхозой нүхэр Бурдуковскиин хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригада, Шулуутайн леспромхозой модо шэрэдэг автомашинын жолоошон Артюнин болон бусад СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба.

Н. Платонов.

Хараһан, үзэһэн юумэ туһатай

Урдань Сэлэнгын модоной базын хүдэлмэришэд голоор урдажа ерэһэн модые уһанһаань гаргажа үрдингүй, уһан соонь үбэлжүүлдэг байгаа. Энэ дутагдалаа усадхахын тула яһала оролдолго гаргабашье, һайн дүн туйлаагүй һэн.

Базын директи, партийна организаци энэ талаар түрүү дүй дүршэлтэй танилсахын тула базын хэдэн хүдэлмэришэдые Красноярск город эльгээгээ һэн. Енисей мүрэн дээрэ модо уһанһаа гаргаха ажалай хайшан гэжэ эмхидхэгдэдэгые тэдэнэр үзэжэ, хаража ерээ. Базын хүдэлмэришэд энэ зундаа модо уһанһаа гаргаха ажалые шэнээр эмхидхэхэ. Мүнөө эндэ бэлэдхэлэй ажал түлэг дундаа.

Мастер М. Я. Никандровай эрхилдэг барилгашадтай хамта базын хүдэлмэришэд ехэ ажал хэнэ. Модо уһанһаа гаргаха ажалда бэлэдхэл апрелиин 15 болотор дүүргэгдэхэ гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ. Долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ энэ базынхид 300 мянган кубометр модо уһанһаа гаргаха түсэбтэй. Энэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхын тула тэдэнэр мүнөөнһөө хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

М. Балаганский.

МҮРЫСӨӨ ҮҮСХЭҺЭН ХОНИШОДНАЙ

(Хориин аймагай Удын совхозой главна зоотехник Ж. И. ГРОМОВОЙ хөөрөөнһөө)

Байгша ондо хаа хаанагүй малай үбэлжэлгэ бэрхэтэйшэг байдалда үнгэржэ байна гэжэ булта мэдэнэбди. Илангаяа үбэл эртэ саһан ехэ ороод, ходо хүйтэн байжа, адууһа мал гол түлэб байлгагдажа, эдсэлүүлэгдэнэ. Тиимэһээ богонихон болзорто нилээд ехэ үбһэ тэжээл гаргашалагдаа.

Хэрбээ 2—3 жэлэй урда тээ иимэ байдалда ороо һаа, хони, үхэр малаа турааха, үхүүлхэһээ эхилээд, мэгдэжэл һалаха байгаабди. Харин мүнөө хэр бэрхэтэй хүндэшье байдалай тохёолдоо һаа, совхоздомнай малай үбэлжэлгэ, илангаяа шэнэ түл абалга муу бэшээр үнгэржэ байнхай. Энээниие юугээр тайлбарилхаб гэхэдэ, нэн түрүүн хонидойнгоо бүхы отарануудые томодхожо, бултыень ажахын тоосоондо оруулһанаймнай аша үрэ мүнөө элеэр харагдажа эхилээ. Хонишод ажал хүдэлмэреэ шэнээр эмхидхээд, байгаалиин бэрхэшээлтэй бултаараа хамтаран тэмсэжэл, амжалта туйлана бшуу.

Тээсгэн манай совхозой 4-дэхи фермын түрүү хонишон Димит-Ханда Лубсановагай даадаг ажахын тоосоондо ороһон бригадынхид түл абалгые эрхимээр үнгэргэжэ, хурьгадаа нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ гэһэн үүсхэл гаргаад, республикынгаа бүхы хонишодто нээмэл бэшэгээр хандаа һэн. Эдэнэр мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсожо, хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө бүхы арга боломжо, хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлнэ. Бригадынгаа бүхы 1800 эхэ хонидые гол түлэб январиин тэнгһээ хойшо, февраль, март һарада түрүүлжэ, зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абаха зорилготой. Эндэ һаянай түрүүшын 50 гаран хурьгад абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэнэ.

Һайн һайхан үүсхэл гаргаһан түрүү хонишодойнгоо жэшээгээр совхозой бусадшье фермэнүүдэй хонишод энэ мүрысөөндэ үнэн зүрхэнһөө эдэбхитэйгээр оролсонхой. Ажахын тоосоондо ороод, хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байһан 1200 эхэ хонидтой ахалагша хонишон Степан Скворцовой бригадынхид 500 гаран хурьга абаад, бултыень бүтэн бүриньөөр түлжүүлнэ.

— Гүрэнэйнгөө эгээн дээдэ засаг түрэ — СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэр болотор зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга сохом абаад байхабди,— гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ.

Мүн 1-дэхи фермын үнинэй хонишодой нэгэн Николай Краснопеевэй хүтэлбэрилдэг бригада баһал 300 шахуу хурьга абанхай, тэдэнээ оролдосотой һайнаар харууһална. Һүүлэй хэдэн үдэрнүүдтэ 4-дэхи фермын хонишод Цырен-Нима Тагаров, Бадмажап Яндаков гэгшэдэй даадаг томодхогдоһон бригадануудта хурьгад олоороо абтана.

Мүнөө совхозоймнай 5 фермэнүүдтэ хамта 2400 һайса гаран хурьгад абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэнэ.

М. Намжилов,
бэшэжэ абаба.

Удын совхозой (Хори) нэгэдэхи фермын коммунис ажалай ажахын тоосоондо ороһон Степан Васильевич Скворцовой хонишодой бригадын гэшүүд шэнэ газетэ уншажа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МОСКВА. Гүрэнэй подшипнигай нэгэдэхи заводой автомат-цехын коммунис ажалай бригаданууд болон участогуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хабсаралгын участогай коллектив нэгэдэхи hуури эзэлжэ ябана. Энэ участогые ахалагша мастер Михаил Андреевич Луканов хүтэлбэрилдэг юм. Мүнөө үедэ подшипнигуудые суглуулан хабсарагшад СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтын хүндэлэлдэ зорюулан, ажалай вахтада жагсанхай. Подшипник бүтээжэ гаргаха талаар үйлэдбэринингөө түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ шэнэ, дээгүүр уялга тэдэнэр абаhан байна. Зураг дээрэ: автомат-цехын хабсаралгын участогай ахалагша мастер М. А. Луканов подшипнигуудые гаргадаг поточно линиин хүдэлмэрииe ажаглан хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Партийна организацинуудhаа орohон мэдээсэлнүүд

Бултадаа хабаадахадаа урагшатай байна

Улан нютагта (Баргажан) үзэл сурталай хүдэлмэриин hайжарhаниинь эли тодоор харагдана. Эндэхи соёлой хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXII съездын эрилтын ёhоор үзэл сурталай хүдэлмэри эмхидхэнэ. Колхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд энэ ажалда хабаадуулагдадаг болоо. Жэшээнь, партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Тараскин колхознигуудай дунда ходо лекци уншана. Улюкчиканай отделениин колхознигуудай үмэнэ уласхоорондын байдал тушаа, шэнэ эрилтын үндэhөөр колхозой ажахые хүгжөөхэ асуудалаар лекцинүүдые уншаhан байна. Мүн Хилгантын, Уланай отделенинүүдтэ иимэ лекцинүүд уншагдаа юм.

Колхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд Б. Г. Очиров (агроном), партийна комитедэй секретарь нүхэр Миронов, ветеринарна врач В. Ш. Гармаев болон бусад лекци, элидхэл хэдэг болоо.

Г. Гармаев,
партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой Улюкчиканай отделениин парторганизациин секретарь.

Семинар болобо

Мүнөө жэлдэ манай агитаторнууд бараг hайнаар хүдэлжэ байна. Партиин съездын материалнуудые номнон ойлгуулха хэрэгтэ эдэнэр гол анхаралаа табидаг гээшэ.

Эндэ hаяхан манай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой агитаторнуудай семинар болобо. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Юмсунов энэ жэлдэ колхознигуудай үмэнэ табигдаhан зорилгонууд тушаа агитаторнуудта хэлэжэ үгэбэ. Малай тоо толгой олошоруулха, эдеэ хоолой зүйл ехээр абаха уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэ агитаторнууд ехэ үүргэтэй. Эдэнэр дүлэтэ үгөөрөө колхознигуудые шэн зоригто ажалда уряалан элсүүлхэ зонууд ха юм.

Гүрэнэй дээдын засаг түрэдэ болохоёо байгаа hунгалтада бэлдэжэ эхилhээр үнинэйбди. Хөөрэлдөөн бүхэниие hониноор үнгэргэхын тулада агитатор бүхэн hайса бэлдэдэг юм.

В. Цыдыпов,
Бичурын Ждановай нэрэмжэтэ колхозой комсомолой организациин секретарь.

БУРЯТ ҮНЭН
2-дохи нюур

Хүдөө ажахыгаа шадабаригүйгөөр хүтэлоэрилпэнэй уршагhаа

КПСС-эй Сэлэнгын райкомой хүдэлмэри тухай

Сэлэнгэ, Сүхэ, Химнэ, Бүхэн мүрэнүүдые зубшан манай республикын томо аймагуудай нэгэн болохо Сэлэнгын аймаг оршодог. Тарялангай, сабшалангай, бэлшээриин газараар элбэг, үүлтэр hайнтай адуу малаараа суурхаhан энэ аймагай колхозууд, совхоз партиин ЦК-гэй 1953 оной сентябриин Пленумhээ хойшонхи үедэ зарим тэды амжалта туйлаhан байбашье, hүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаараа урагшаа дабшахын оронд гэдэргээ сухариhан, олонхи ажахынууд уялга, түсэбүүдээ хангалтагүйгөөр дүүргэhэн байха юм. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө оройдоол хоёр колхоз (Ленинэй, Тельманэй нэрэмжэтэ) дүүргээ. Бүхы дээрээ гүрэндэ мяха худалдаха түсэб 87 процент, hү — 62 процент, ноohон — 85 процентдэ хүргэгдөө. Хонидой тоо толгой олошорхын оронд урда жэлдэйхиhээ 18,5 мянган толгойгоор хороhон байна.

Энэ юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, нёдондо энэ аймагай ажахынуудта аяар 37 мянга шахуу хонин, 2 мянга гаран эбэртэ бодо мал үхэл гарзада ороо бшуу. Гүрэндэ хүсэд түлжөө, мяхажаагүй жэжэ мал тушаагдача. Эхэ мал олоороо hубайрна. Ямаршье гуримгүйгөөр эхэ малай ороондо оруулагдаhан, үрэжүүлэгдэhэн дээрэhээ тугал, поршоонхонууд жэлэй дүрбэн сагта абтажа, ажахыда малшадай хүдэлмэридэ айхабтар ехэ бэрхэшээл ушаруулна.

Мал ажалда тэжээлэй бата бэхи үндэhэ hуури тодхохо тушаа парти, правительствын зүгhөө саг үргэлжэ эрилтэ табигдажа байгаашье hаа, тус аймагай ажахынуудта мүнөө хүрэтэр энэ асуудал шиидхэгдэнэгүй. Жэлhээ жэлдэ ниитын адуу мал үбhэ, тэжээлээр дуталдажа, үхэл гарзада ороно, hубайрна, ашаг шэмээ татана ха юм.

Эдэ бүхы асуудалнуудаар партиин райкомой хэжэ байhан хүдэлмэриие шалгажа үзөөд, КПСС-эй обком энэ hарын эхеэр тус райкомой тоосоое бюро дээрэ зүбшэн хэлсэhэн юм. Тиихэдээ партиин Сэлэнгын райком хүдөө ажахыгаа шадабаригүйгөөр хүтэлбэрилнэ гэhэн тобшолол хэгдээ hэн.

Мүнөө үедэ партиин обкомой абаhан шиидхэбэриие бэелүүлхэ, ажахыдаа бии байгаа арга боломжонуудые элирүүлжэ, аймагаа гээгдэлhээ гаргаха тушаа хэмжээнүүд абтажа захалаа.

...hаяхан, январиин 23-най үдэр «Улаан Оронго» колхозой клуб дотор Оронго, Харганаа, Баянголой 150 гаран коммунистнууд сугларжа, КПСС-эй райкомой тоосоое шагнаhан байна. Тэрэ тоосоое партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Иванов П. Н.** хээ.

Элидхэл хэхэдээ нүхэр Иванов гол анхаралаа малай тэжээл бэлдэхэхэ хэрэгтэ зорюулна. Энэнь тон зүб. Юуб гэхэдэ, үбhэ, силос, таряа талханай зүйл болон бусад шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэжэ шадаал hаа, мал ажалаа хүгжөөжэ илаха байhаниинь элитэ.

Нэн түрүүн кукурузын тарилгые үргэдхэжэ, бүхы хүсээ элсүүлжэ, тэрэнэй баян ургаса түйлаха, шадаал hаа ехээр горох, тэжээлэй бобы, сахарай свёкло тариха, сабшалангаа бүхыдэнь эзэтэй болгожо, ургасыень эрид дээшэлүүлхэ тухайгаа хөөрэhэн байна. Тиигэбэл энэ жэлдэ hү, мяха, ноohо абаха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ болоно ха юм.

«Улаан Оронго» колхозой үнинэй коммунист-пенсионер нүхэр **Бимбаев** түрүүлэн үгэ абажа, партиин райкомой тоосоое коммунистнуудай үргэн суглаан дээрэ табиhыень ехээр hайшааба.

— Парти доторой ажабайдалда ленинскэ ёhо гуримай hэргээн бодхоогдоhоной ашаар лэ үргэн ниитэ коммунистнууд партийна органуудай ажал ябуулгые бодотоор хинан шалгаха аргатай болоо гээшэ, — гэжэ нүхэр Бимбаев тэмдэглээ.

Ажахын түсэб, уялганууд яахадаа мууса дүүргэгдэнэб гэхэдэ, тэрэнэй шиидхэгдэжэ байhан газарта — фермэ, бригадада партийна хүдэлмэри hулаар ябуулагдана. hүүлэй жэлнүүдтэ колхозуудай томодхогдоод, тэндэ парткомуудай бии болоод байхада бригадануудай, партийна организацинуудай үүргэ эрид дээшэлхэ байгаа. Юуб гэхэдэ, тэндэ аяар 10—20 коммунистнууд бии ха юм. Теэд партиин райком, колхозуудай партийна комитедүүд энээндэ анхарнагүй. Имагтал энэ ушарhаа боложо манай колхозой бригадануудай партийна организацинууд хангалтагүйгөөр хүдэлнэ, 2-дохи комплексно бригадада 10 коммунист биишье hаа, ямаршье партийна хүдэлмэри ябуулагланагүй, партийна суглааншье болоногүй. Тиимэл халань тус бригадада hүн бага hаагдана, малай харууhа бирагүй байха юм.

— Хүдөөгэй механизаторнуудай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hула, тэдэнтэй техническэ hуралсал эмхидхэгдэнэгүй, — гэжэ Кировэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор нүхэр **Бадмажапов** хэлээд, тэрэниие hайжаруулха эрилтэ КПСС-эй райкомдо табяа.

Мүнөө үедэ жэл бүри шэнэ түхэлэй трактор, машинанууд бүтээн гаргагдана, тэрэниие шудалха талаар механизаторнуудта туhаламжа хэрэгтэй. Иимэ hуралсал ЦРМ-гэй (заhабарилгын түбэй мастерской) дэргэдэ эмхидхэжэ болохо hэн гэжэ тэрэ дурадхаба. Тиихэ зүураа Иволгын ЦРМ колхозуудай трактор, автомашинануудые шанар муутайгаар заhабарилна гээд нүхэр Бадмажапов шүүмжэлбэ.

Саашань нүхэр Бадмажапов механизаторнуудай ажалай түлөөhэ гуримшуулха, тэдэнтэй суглаа зүблөө үнгэргэжэ, социалис мүрысөө хоорондонь дэлгэрүүлхэ шухала байhан тухай тогтоо.

Баянгол, Харганаа, Оронго нютагуудта сабшалан, таряалан 6—7 мянган гектарта уhалжа болохо, тиимэhээ уhалууриин системэнүүдые шэнэдхэн заhабарилха талаар эрид хэмжээ абаха саг ерээ гэжэ «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Баирбиликтуев** мэдүүлбэ. Энэ хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулхын тула даб дээрэ Иволгын ЦРМ-дэ хэрэгтэй техникэ үгэхэ шухала байна.

Байгша ондо таряалангай хубаарилгые шэнэдхэжэ, шэниисэ, ячмень ехээр таридаг болож, горох, тэжээлэй бобы ургуулжа hураха тушаа колхозлоо хэгдэжэ байhан хэмжээ-ябуулганууудые үгэ хэлэгшэ элишэлээ.

Ажахын тоосооной али шахуу ехэ аша үрэтэй байhан тухай өөрынгөө бригадын жэлэй дүн баримталжа, «Улаан Оронго» колхозой хонишон **Дугар Бимбаев** тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө.

«Коммунизм» колхозой, гэшүүн нүхэр **Чултумов** үгэ абажа, сабшалангай ургасын юундэ муудаhые, тэрэниие яажа hайжаруулха арга бииб гэжэ хэлээ:

— Малнай сабшалангаа саг үргэлжэ гэшхэнэ, ногооной ургаха сүлөө үгэнэгүй. Мүн hүүлэй жэлнүүдтэ сабшалангые шугы бургааhан даража эхилээ. Урдын байhан сабшалан олон газарта хаягдашоо,— гэжэ тэрэ сэхэ хэлэhэн байна.

— Энэ жэлдэ гол газарта 700 гектар кукуруза тарихаар хараалнабди,— гэжэ «Улаан Оронго» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Цыренов** хэлээд, саашадаа колхоз доторoo томодхогдоhон, ажахын тоосоондо ороhон бригадануудые эмхидхэхэ тушаа дурадхалнуудые оруулба.

Мүн тэндэ үгэ хэлэhэн коммунистнууд нүхэр **Торгашин, Колодин, Мункожапов, Каленых** болон бусад ниитын малда тэжээлэй бата бэхи үндэhэ hуури бэлдэхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл бүгэдын шадабари болгохо, үнеэдые электрын хүсөөр hаадаг болохо, эхэ малай түрэлгые гуримшуулха тухай хэлэбэд.

Энэ суглаанда КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Власов** хабаадажа, хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ коммунист бүхэн эдэбхи үүсхэлтэйгээр оролдохо, өөрынгөө бэелүүлхэ хубитые тодорхойлхо, бусад хүнүүдтэ жэшээ харуулан ажаллаха уялгатай гэжэ тэмдэглээ.

Колхозууд доторой арга боломжонуудые элирүүлжэ, 1962 ондо ажахыгаа эрид хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулгануудые хаа хаанагүй хараалаад, тэрэнээ үсэд нэтэрүүгээр бэелүүлхэ хэрэгтэй гэhэн тогтоол абаад, гурбан колхозой коммунистнууд тараа.

Б. Гылыков,
манай тусхай корр.

САГАЙНГАА ЭРИЛТЭДЭ ХАРЮУСАМААР

Үнгэрhэн жэл манай совхозой хүдэлмэришэд хэлэhэн үгэдөө эзэн боложо, гүрэндэ мяха, hү, ноohо худалдаха түсэбөө бэелүүлhэн байна. Теэд энэ амжалтаараа hанаагаа амаржа бололтой гү? Үгы ааб даа! Бүхы ажалшадаа коммунизм байгуулгада бүри эдэбхитэйгээр хабаадуулхын тула түүхэтэ XXII съездын материалнуудые хүн бүхэндэ гүнзэгыгөөр ойлгуулха тон шухала ха юм. Тиимэhээ совхозой партийна комитет соёл сурталай, ойлгууламжын хүдэлмэридэ гол анхаралаа хандуулдаг болонхой. Мүнөө политическэ hуралсалай бүхы кружок болон семинарнуудта съездын материалнууд гүнзэгыгөөр шудалагдажа байна. Нэгэдэхи отделенидэ эмхидхэгдэhэн кружок илангаяа hайнаар ажаллана. Пропагандист нүхэр Бельгаев түрал партиингаа съездын материалаар хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, бригадынгаа ажабайдалтай нягта холбожо, хэшээлээ ехэ hонирхолтой болгоно.

Тиихэдэ 50 гаран агитаторнууд болон лекторнууд ойлгууламжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададагана. Соёл сурталай хүдэлмэриие илангаяа Жэмhэгэй дунда hургуулиин багшанар эдэбхитэйгээр ябуулна гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Лекторнууд Д. Г. Замбалов, С. Д. Бельгаева, В. Н. Цыдыпов гэгшэд холын малшадта ошожо, хөөрэлдөө болон лекцинүүдые үнгэргэдэг.

Эдэ бүгэдын ашаар hүүлэй үедэ СССР-эй Верховно Соведтэ hунгаха hунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ шэнэ уялганууд абтана, мүрысөөн үргэдэнэ.

Олонхи агитаторнууд участогуудтаа гаража эхилээ. Илангаяа Жэмhэг, Харбянгут, Хужар, Хойтогол тосхоной агитаторнууд СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтын дүрим, Советскэ Конституци тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Соёл сурталай, ойлгууламжын хүдэлмэри нэгэ жэгдээр, мүнөө сагайнгаа эрилтэдэ харюусамаар ябуулагдана гү? Үгы гэжэ сэхэ уруунь хэлэлтэй.

Ажахымнай газардайда үргэн: аяар 20 шахуу томо тосхон, 40 гаран малай фермэ болон гүүртэнүүд бии. Тэдэ олон гүүртэ, отарануудаар ажаллажа байhан малшадай дунда соёл сурталай, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулха гээшэ угаа харюусалгатай хэрэг бшуу. Тэндэ ажаhуудаг зоной культурна эрилтые хангахын талаар ехэхэн дутуу дунданууд бии байhаар. Жэшээнь, зарим холын гүүртэнүүдтэ кино харуулагданагүй. Аймгүйсэдкомой культурын таhаг (таhагые даагша нүхэр Боболоев) тэдэ гүүртэ дээгүүр кино харуулха тусхай гэр үгы гэhэн шалтаг баримталдаг. Энэнь зүбтэй гү? Үгы, тэдэнэр холо хүдөөгөөр ябаха дурагүй ха юм.

Республикымнай зарим нютагуудта агитаторай гэрнүүд нээгдэнхэй. Теэд манай энэ үүсхэл үшөө дэмжэгдээгүй. Иимэ гэрнүүдые бии болгохо парткомой ойрын зорилго болоно. Зүгөөр тэдэ гэрнүүдые ниитын хүсөөр байгуулжа боломоор.

Мүнөө фермэ, гүүртэнүүд дээрэ залуушуул олоороо ажалладаг боложо байнхай. Олонхинь 7—10 класс дүүргэhэн, тиимэhээ өөhэдынгөө хүсөөр уран hайханай бүлгэм эмхидхэхэ аргатай. Теэд энээниие хэн толгойлхо ёhотойб? Тиимэ хүнүүдые голохо болоо hаа олохон байха. Нэн түрүүн ВЛКСМ-эй комитет энэ хэрэгтэ габшагай солбоноо харуулха байгаа. Гадна аймагай Культурын байшан, нүүдэл клуб болон библиотекэ бии ха юм. Теэд тэдэнэр «Намhаа саагуур, наранhаа наагуур» гэhэндэл, тус асуудалда анхаралаа огто табидагүй.

Совхозой партийна болон профсоюзна комитедүүд дээрэ дурсагдаhан дутуу дундануудаа ойрын сагта усадхажа, соёл сурталай болон ойлгууламжын хүдэлмэри эрид hайжаруулха ёhотой.

Г. Балдуев.
Түнхэн,
Саянай совхоз.

Газетэ захилга үргэлжэлhөөр

Манай республикын ажалшад 1962 оной газетэ, журналнуудые олоор захиhан байна. Улан-Удэ хотодо газетэ, журналнуудай захилга үлэмжэ эмхитэй гуримтайгаар үнгэргэгдөө. hүүлшын мэдээнэй ёhоор, гансахан Улан-Удэдэ централна газетэнүүдтэ захилга 5 мянгаар олон болоо. Журналнуудые 3 мянган хүн нэмэжэ захяа.

Мүнөө жэлдэ КПСС-эй XXII съездтэй дашарамдуулан, партийна журналнуудта захилга олошорhон байна.

Мүн манай Бурядай республикын хэблэл, тэрэ тоодо «Бурят үнэн» газетэ захигшад олошороо.

Мүнөө «Бурят үнэн» газетэ, «Байгал» гэжэ уран зохёолой журнал, КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитациин таhагай «Агитаторай блокнот» ямаршье хизаарлалтагүйгөөр захижа болоно.

М. Халбаев,
Улан-Удэ хотын «Союзпечатиин» начальник.

Эрид хэмжээ абаха

Шулуутайн Бэрээнэй модо бэлэдхэлэй пунктын агитпунктда үдэшэндөө хүнүүд олоороо суглардаг болонхой. Теэд hунгагшадай эрилтые хангаха юумэн тэндэнь бии гү? Үгы гэхэдэ зүбтэй. Агитаторнууд участок дээгүүрээ ябанагүй, тэдэнэр дежурладаггүй. Стол дээгүүрнь хуушанай газетэ, журналнууд табяатай байдаг. hунгалтада зорюулhан номууд болон брошюра тэндэ оройдооошье үгы, hунгалта тухай ори гансахан лозунг үлгэгдэнхэй.

— Агитаторнуудай семинар үшөө үнгэргөөдүйбди, hунгалтада зорюулhан ямаршье литература манда байхагүй, хэншье манда туhаламжа хүргэнэгүй,— гэжэ агитпунктые даагша нүхэр Невзгодова гомдолтойгоор хөөрэнэ.

Иимэ байдалые саашань тэсэжэ яашье болохогүй. Ушар иимэhээ эндэхи партийна организаци (секретаринь нүхэр Кисилев), партком (секретаринь нүхэр Халтурин) дары түргэн хэмжээ абажа, hунгалтын урда тээхи бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эрид hайжаруулха ёhотой.

С. Тюлюкин.

Улан-Удын горкомо... скэ гэгээрэлэй байшан... хи агитпункт hунгал... бэлэдхэлэй хүдэлмэри... ябуулна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... участогтаа гарахынгаа ... лэдхэл хэжэ байна.
Ф. СОРОКИН...

ХОЁР СОВЕДЭЙ БАЙhАНАЙНЬ ХЭРЭГГҮЙ

Орьёл үндэр Хамар Дабаанай Байгал далай руу шэглэhэн шэлэнүүдэй нэгэнэйнь хормойдо, зээрэг дошхон Тимлюйка горхоной хоёр талаар Тимлюй тосхон оршодог. Эндэхи айлнууд хэр угhаа хойшо хүдөө ажал эрхилдэг түүхэтэй. Тиигээд 1930 ондо эндэхи таряашад колхоз болон хамтарhанаа, hая Байгалай совхоз болон хубиланхай.

Нэгэ хэдэн жэлэй саада тээ тус тосхон шадар цемент-шиферэй заводой барилга эхилжэ, тэрэнэй hуури дээрэ Каменск гэжэ томо болбосон түхэлтэй хүдэлмэришэдэй посёлок бодоhон байха юм. Тимлюй тосхоноорхин энэ заводой баригдажа захалхада нютагаймнай ажаhуудал, соёл культурамнай улам hайжархань гэжэ хэмгүй ехээр баярлаhан гэхэ.

Харин, сэхыень хэлэхэдэ, тиимэ юумэ болоогүй байшоо. Заводой барилгын-монтажна управлени Тимлюйка горхоной эхиндэ hабыень таг хаажа, уhыень завод руу шэглүүлжэрхиhэн байгаа. Тиигэжэ тосхоной айлнууд уhагүй болошоhон, аяар километр холо байhан Каменск тосхонhоо уhа зөөжэ зободог. Тосхониие емнай уhатай болгыт, газар доогуур сорго табижа үгыт гэжэ эндэхи хүн зон заводой дирекциин, республикын совнархозой, аймагайшье хүтэлбэрилхы зургаануудай үмэнэ гуйлта бариhан, зууршалга хэhэн байгаа. Теэд заводоорхин энэ манай хэрэг бэшэ гэжэ тоолодог. Тиихэдэнь совхозойшье хүтэлбэрилэгшэд хайшан гэхэб даа. Юун бэ гэхэдэ, Тимлюйдэ ажал хүдэлмэридэ ябадаг 405 хүн тоологдодог, тэдэнэйнь аяар 325-ниинь заводто хүдэлдэг, миил 80 хүниинь совхозой хүдэлмэришэд нэрэтэй.

Үшөө нэгэ иимэ баримта дурдая. Каменск посёлогой ехэнхи үйлсэнүүд елбытэр асфальтаар хушагданхай, үгышье hаа, элhэ болон жэжэ шулуу шохой адхажа, жэбжылгэжэрхинхэй байха юм. Тиихэдэнь Тимлюгэй үйлсэнүүд мантан томо самосвалнуудаар таhа хэршүүлжэ, хонхосог яама, ухааба, хүнэй ябашагүй шабар шабха, нуур шалааг болошодог. Тимлюгэй сельсовет нёдондо үйлсэнүүдээ заhажархиха гээдшье туршаа бэлэй. Тиигэбэшье улаан гараар урдань гараха бэрхэтэй байшоо.

Али нэгэн ниитын хэмжээ-ябуулга үнгэргэхэ гэхэдэ гушаад жэлэй саада тээ хуушан церковиин модоор баригдаhан клубhаа бэшэ газар байхагүй. Тиихэдэнь үхибүүдэй ясли, сад гэхэ мэтые эндэхид бүри мэдэхэшьегүй даа. Харин Каменск посёлогто кинотеатр, клуб, дунда hургуули, үхибүүдэй ясли, садууд гээд лэ хуу бии.

Урдань Каменск Тимлюй хоёрой хоорондо километр тухай хооhон тала бии агшабэлэй. Энэл забhар Тимлюйскэ сельсоведэй, Каменскын поселково Соведэй оршон тойроной хилэнь болодог байгаа. Мүнөө хооhон байдаг забhар дүүрэн эзэлэгдэнхэй, заводой айлнууд ажаhуудаг, ажаhуудалай болон культурна эрилтэ хангаха барилганууд жэрылдэнхэй. Иигэжэ үнэндөө энэ хоёр hуурин ниилэжэ, нэгэ томо тосхон болобо.

Тимлюйскэ сельскэ Соведэй хүдэлмэридэ аймагайшье Соведэй гүйсэдком тон лэ мууса таб... ниие юугээр бари... хэдэ иимэ: айм... секретарь нүхэ... К. А. 8—9 hарын ... менскын посёлково... дахин ерэhэн, хэр... ень шалгаhан, аж... ридэнь туhалалса... рин тиихэдэнь ха... hан Тимлюйскэ ... гүйсэдкомой үү... таагүй байха юм.

Имэрхүү байда... ходоо Тимлюй тос... шад, hунгагшад, ... эрилтэ, гомдол, ... дые дээдэ зургаа... ряагүйдөө, hанаh... ноо хэлээгүйдөө ... юм даа. Тэрэншье... Ушар иимэhээ ми... да үнэндөө нэгэн ... тарhан томо тос... Соведэй байhана... болоо. Тимлюе ... поселково Соведэ... оруулбал дээрэ б...

П. ...
БурАССР-эй ...
Соведэй Пр...

hАЙН ЗА... hЭРГ ЭЭ... ЯАНА...

(Столовонуудта ... хоол бэлэдхэх... нүхэр ДОРЖИЕВ... тушаа)

Республикымнай Улан-Удын столов... нуудта ёhотой бу... буйлуулагдаhан, э... эдеэ хоол амтар... доор бэлэдхэглэд... тайлбарилан хэлэ... Үнэн юумэ үнөөр... hаа дээрэ юм ааб... сагдаhан бэшэгэй... нэй эгээл «хүнду... рыень оложо, ... анхаралда хаhа са... зүб табяа гэжэ hа...

Үбгэн болоhон ... угhаа хойшо бии ... дэhэн бурят эдеэ... амсажа ябаhан л... Авторай бэшэhэн ... менай бурядуудай ... хэ», «харма» гээш... hээ, дуулаашьегүй ... Гол голой нохойн ... ондоо гэлсэдэгшье... бэедээ туhэр дутэ... бэлэдхэжэ заншаh... шэбди.

Тодорхойлон хэ... янзын блюдэнүү... руулха, тэрэниие ... тархама зохидоор ... болохо тушаа на... хэдэн уншагшад... hанамжануудые «... газетээр дамжуул... гээшэ hэн. Энээн ... юу нэмэжэ хэлэхэ... радхал оруулхая... байгаабиб?

hүүлэй үе саг ... шөөд он багаар) ... гада бүхэндэ сай, ... хын хажуугаар у... шалта эдеэнэй нэ... hүтэй аарса халаа... Тэрэнэй ямар юу... шан гээд буйлуула... hыень онсо тогтож... хэрэггүй юм бээз... шэ зон ехэ hонирх... на, «халуухан аар... хихалаа, хүсэ шад... дэл болошобобди... бэлэй. Нээрээшье ... үлэ шэмэтэй хоол... хэн арсахаб лаа. ... бусалгажа, hайн... гэгдэhэн ороohо ... сада бэшэ, айраг... хэхэдэ hөөл зохид... шэ hэн гү? Энээн ... жо үзэмөөр, ямар... жээ абамаар боло... hанагдана.

Тэрэнэй саада ... заяанhаа хойшо ... дэг шарбин, бууза... бообо мэтын зүйл... шадаа хэхэ шуха...

Хэлсэhэнээ хүсэ... хэ ёhотой бшуу. ... хэрэгтэ эдеэ хоол... ниитын предприяти... то, хүдөөдэшье hа... шын ээлжээндэ ху... маанай организаци... харал үшөө дахин... тай.

Базар...
хүдөө...
Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхоз.

ондо Бурядай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгын гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай

Бурядай АССР-эй Статистическэ управлениин мэдээсэл

...ал. Эхиниинь ...ки нюурта)

...мышленностиин зарим ... тус тус предприяти... рие оньhожоруулха, ...ха болон түрүү тех... үүлхэ талаар түсэбөө ...агүй. Жэшээлхэдэ, ...промышленность дотор ...ые оньhожоруулха тү... ...гүй. Машина бүтээл... үйлэдбэрилгын промыш... предприятинууд оньhо... поточно лининүүдые ...талаар түсэбөө дүүр... ...доной болон модо үй... промышленность дотор ... шахуу лининүүдые ...модо хюрөөдэлгын, мо... ...гын предприятинууд ...инүүдые комплекс... ...үүлха, модо шэрэл... ...да түрүү технологи ...талаар түсэб дүүргэг...

...жэлдэ 6 мянга шахуу ...гшод болон уралан ...д үйлэдбэрие hай... ...рюулагдаhан 9 мянга ...алнуудые оруулаа. ...уулгын, ухаалан зо... ...нга гаран дурадхал... ...ажахыда нэбтэрүүлэг... ...4 миллион шахуу тү... ...та үгэнэ.

...үдөө ажахы

...жэлдэ совхозууд болон ... мянган гектар шэнэ, ... хахалаа, хабарайнгаа ...ебые дүүргээ, үлэмжэ ...нуудые тарилгын тал... ...а үргэдхөө.

...малнуудай тарилгын ...лика дотор үнгэрэгшэ ...нган гектар болозо, ...ой сасуулхада 32 мян... ..., 1958 онойхитой са... ...мянган гектараар ехэ ...

...жэлдэ совхозууд болон ...лгынгаа талмайн гу... ...ага хубилгажа, овёс ...агатай бусад ургамал... ...гын талмайе зарим тэ... ...тарашалан тарилгын... ...ргэдхөөд, хабарай шэ... ...е 1960 онойхитой са... ...мянган гектараар гэхэ ...процентээр, ячмень та... ...мянган гектараар гэхэ ...процентээр, горох болон ...е 4 мянга шахуу гек... ...ү, али 2,9 дахин, гэр... ...гые—2 мянган гекта... ..., али 40 процентээр ...960 онойхидо орходоо ...ктараар гэхэ гү, али ...хин ехэ кукуруза та... ...жээхэ сахарай свёкло ...мянган гектар болгоо ... 2,5 дахин үргэдхөө.

...лгын газар үшөөл хан... ...ашаглагдаhан байна. ...ухы талмайн 45 про... ...то ургамалнууд, тэрэ ... шэниисэ—26, овёс— ...6 процентдэнь, ороoho... ... вика миил нэгэ шахуу ... бусад ороohото урга... ...процентдэнь таригдаа, ...ургамалнууд —9 про... ...одо кукуруза 6 үлүү... ...болоо; ногоонууд—21 ...процентнь паар болгог... ... Тиимэ болохолоороо, ...нгай талмайн 53 про... ...оонууд, овёс таригда... ...гдэhэн болоно. Совхо... ...олхозуудай материаль... ...ы үндэhэ hуурие саа... ...үүлхэ хэрэг үргэлжэ... ...961 ондо совхозууд бо... ...уд 410 шэнэ трактор, ...0 комбайн, ашаанай 86 ... бусад машинанууд бо... ...мсэг, түхеэрэлгэ 2070 ...ригэйхиие худалдан ...

...жэлдэ совхозууд, кол... ...оно хахалалтаар тооло... ...ньhожоруулагдамал хү... ...миллион гектар болгоо ... 1960 онойнгоо хэм... ...ар бүтээгээ. 15 хүсэтэй ...торай жэлэйнь бүтээсэ ...болоно, 1960 онойхитой ... 8 процентээр хороо. ... болон колхозууд 1961 ...мянган тонно шэбхэ та... ...шалан дээрээ гаргаа. ... онойхиhоо 16 процен... ...а. 1962 оной тарилга... ... 31 мянган гектар на... ...хахалаа. Наг шэбхэ гар... ...намарай паар хахалха ... нилээд дутуу дүүргэг...

... жэлдэ республика до... ...дээрээ суглуулагдаhан ...ранай хэмжээн 1954— ...ай турша соо жэлдэо ...р суглуулагдадаг таряа... ...hээ 19 процентээр, тэрэ ...ээ 37 процентээр ехэ ...элдэ хартаабха—15 про... ...харай свёкло 2,6 дахин, ...корнеплодууд 61 процен... ... болгогдохо ногоон (ку... ...ралсан) 4,7 дахин, та... ...ной болон хээрын саб...

шалангай үбhэн—22 процентээр ехэ болоо.

1960 онойхитой сасуулхада 1961 ондо тарилгын талмайн гуримые хубилгаhанай эсэстэ шэниисын ургаса 14 процент, ячмениин—33 процент, гэршүүхын—31 процент, горохын—3,3 дахин, малай тэжээл болгогдохо сахарай свёклын —3,7 дахин, силос болгогдохо кукурузын ургаса нэгэ хахад дахин ехэ болоо.

Зүгөөр хэдэ хэдэн аймагуудта сагай уларилай таарамжагүй байhанай, агротехникын болон хуряалгын хүдэлмэрие муугаар эмхидхэhэнэй эсэстэ 1961 ондо 1960 онойхидо орходоо бүхы дээрээ ороohото таряан 5 процент, овощ —18 процент, сахарай свёкло— 9 процент, тэжээлэй корнеплодууд, таримал ногооной болон хээрын сабшалангай үбhэн—20 процент багаар абтаа.

Республикын совхозууд болон колхозууд дотор 1961 ондо гектар бүриhөө түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо нилээд бага ургаса абтаа. Ороohото таряа абаха түсэбөө гансал Бичурын, Кяхтын болон Мухаршэбэрэй аймагуудай колхозууд дүүргэhэн байна. 1961 ондо Зэдын, Сэлэнгын болон Хориин аймагуудай ажахынууд эгээн бага ургаса абаа.

1961 ондо газар тарялангай гол продуктнууд гүрэндэ иимэ хэмжээтэйгээр худалдагдан абтаа:

	Бүхы ажахынуудай талаар 1961 ондо худалдан абтаhаниинь (мянган тонноор)	1960 ондо худалдан абтаhаниинь процентээр	
		1960 онойхидо	1961 оной түсэбтэ
Ороohото таряа	34,7	56	41
Сахарай свёкло	10,3	90	57
Хартаабха	7,1	75	71
Овощнууд	6,5	109	65

1961 ондо республика дотор 1960 онойхидо орходоо ороohото таряан—27,2 мянган тонно, сахарай свёкло 1,2 мянган тонно, хартаабха 2,3 мянган тонно багаар худалдан абтаhан байна.

Прибайкалиин, Закаменай, Кяхтын, Мухаршэбэрэй аймагууд — хартаабха, Кяхтын болон Бичурын аймагууд — овощ бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэнэ.

Уридшалан абтаhан мэдээнүүдэй ёhoop, республика дотор бүхы ажахынуудай малай болон шубуудай тоо 1962 оной январиин 1-дэ иимэ байба: эбэртэ бодо мал 387 мянган толгой, тэрэ тоодо үнеэд 146 мянган, хони, ямаад 1502 мянган толгой, гахайнууд 132 мянга, адуу, морид—59 мянган толгой, бүхы түрэлэй шубуудай тоо 1406 мянган толгой байба. Долоон жэлэй үнгэрэгшэ гурбан жэл соо республика дотор эбэртэ бодо малай тоо 11 мянган толгойгоор гэхэ гү, али гурбан процентээр, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо 5 мянган толгойгоор гэхэ гү, али дүрбэн процентээр, хонидой тоо 80 мянган толгойгоор гэхэ гү, али 6 процентээр, гахайнуудай тоо—40 мянган толгойгоор гэхэ гү, али 43 процентээр, шубуудай тоо— 214 мянган толгойгоор гэхэ гү, али 18 процентээр олошороо. Тиихэдэ адуу моридой болон ямаануудай тоо нилээд хороо.

hүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор малай тоо диилэнхидээ колхозууд болон совхозуудай ажахынуудай талаар олошорhон байна.

Республикын совхозууд болон колхозуудта ниитын малай, шубуудай тоо иимэ хэмжээгээр хубилhан байна:

	1961 оной эсэстэ совхозууд болон колхозуудтахи малай тоо (мянган толгойгоор)	1961 он процентээр		
		1958 онойхидо	1960 онойхидо	1961 оной түсэбтэ
Эбэртэ бодо мал	271,0	116	104	98
тэрэ тоодо:				
үнеэд	85,7	119	108	92
Хони, ямаад	1384,2	106	95	84
Гахайнууд	70,7	150	95	91
Шубууд	323,2	149	99,7	78
Адуу, морид	51,5	73	96	93

Совхозууд болон колхозуудта 1961 ондо эбэртэ бодо малай тоо 10,6 мянган толгойгоор, тэрэ тоодо үнеэд—6,1 мянган толгойгоор олошороо: хони, ямаад, гахай, адуу, морид болон шубуудай тоо хороо.

Республикын колхозууд болон совхозууд түсэбөө, 1961 ондо абаhан уялгаяа ниитын малай болон шубуудай тоо олошоруулха талаар дүүргээгүй. Бүхы дээрээ республика дотор ниитын эбэртэ бодо малай тоогой олошороод байхадань, Заиграйн, Баргажанай, Түнхэнэй, Сэлэнгын аймагуудай колхозууд хорооhон байна. Тиихэтэй хамта үнгэрэгшэ жэлдэ ниитын хонидой тоо Заиграйн, Кяхтын, Тарбагатайн, Түнхэнэй, Сэлэнгын, Байкало-Кударын, Баргажанай, Закаменай аймагуудай совхозууд болон колхозуудта; гахайнуудай тоо—Сэлэнгын, Хориин, Байкало-Кударын, Яруунын, Кяхтын аймагуудай совхозууд болон колхозуудта; шубуудай тоо—Кабанскын, Хориин, Зэдын, Түнхэнэй, Бичурын, Баргажанай, Сэлэнгын, Байкало-Кударын, Тарбагатайн аймагуудай совхозууд болон колхозуудта хороhон байна.

Баргажанай, Зэдын, Түнхэнэй, Сэлэнгын, Яруунын, Заиграйн, Закаменай, Мухаршэбэрэй, Кяхтын болон Хориин аймагуудай колхозууд ба совхозууд ниитын малай тоо толгойе олошоруулха түсэбөө 1961 ондо нилээд дутуу дүүргээ.

Республикын олохон колхозууд болон совхозууд нилээд олон эхэ мал hубайруулаа, олохон малаа гарзалуулаа, ниитын малай ашаг шэмые зарим тэды доошолуулаа.

1961 ондо бүхы ажахынуудай талаар 1958 онойхидо орходоо мал ажалай продуктнууд удаадахи хэмжээгээр ехэ болоо гэбэл: мяхан—25 процент, тэрэ тоодо гахайн мяхан—44 процент, үндэгэн—31 процент, ноohон—20 процент; hү hаалга тэрэл хэмжээндээ үлөө. 1960 онойхитой сасуулхада мяха абалга миил 4 процентээр ехэ болоо, үндэгэ абалга тэрэл хэбээрээ үлөө, тиихэдэ hү болон ноohо абалга 7 процентээр хороо.

1961 ондо республика дотор мал ажалай продуктнууд иимэ хэмжээтэйгээр абтаа гэбэл: мяхан таряанай газарай 100 гектар бүридэ 28,8 центнер, бүхы эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 64,2 центнер hүн, 157 килограмм ноohон, ороohото таряанай талмайн 100 гектар бүридэ 26,7 мянган үндэгэн абтаа.

Совхозууд болон колхозууд 1960 онойхитой сасуулхада мяха абалгые 8 процентээр, үндэгэ—14 процентээр ехэ болгоод, hү абалгые гурбан процентээр, ноohо—6 процентээр бага болгоо.

Республикын совхозууд болон колхозууд жэлэйнгээ түсэбые мяха абалгаар 90 процент, ноohо—85 процент, hү—83 процент, үндэгэ—79 процент дүүргээ. Совхозууд болон колхозууд дотор hү hаалгые үнеэн бүридэ абажа тоолоходо 1960 онойхидо орходоо 13 процентээр хорожо, 1265 килограмм болоhон байна. Сэлэнгын, Тарбагатайн, Хориин, Прибайкалиин, Бичурын, Мухаршэбэрэй, Кяхтын, Заиграйн аймагуудай ажахынууд hү абалгынгаа хэмжээе нилээд доошолуулаа.

Мал ажалай гол продуктнууд удаадахи хэмжээгээр гүрэндэ худалдан абтаа:

	1961 ондо бүхы ажахынуудай талаар худалдан абтаhаниинь	1961 ондо худалдан абтаhаниинь процентээр	
		1960 онойхидо	1961 оной түсэбтэ
Мал болон шубууд (амидын шэгнүүрээр)—мянган тонноор	37,0	99	88
hү болон hүнэй продуктнууд (hүөөр тоолоходо)—мянган тонноор	71,4	93	84
Үндэгэн — миллион хэhэгээр	15,4	99,9	91
Ноohон —тонноор	1844	96	88

1961 ондо мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдан абалга зарим тэды бага боложо, тэдэниие гүрэндэ худалдаха, тушааха түсэб нилээд дутуу дүүргэгдээ.

Гүрэндэ худалдаха, тушааха жэлэйнгээ түсэбые мяхаар—Хойто-Байгалай, Советскэ, Закаменай болон Ахын аймагууд; hүөөр—Ахын, Баунтын, Закаменай, Хойто-Байгалай аймагууд; үндэгөөр—Заиграйн, Закаменай, Түнхэнэй, Зэдын аймагууд; ноohоор—Советскэ, Ахын, Прибайкалиин, Түнхэнэй аймагууд дүүргээ.

Совхозуудые саашадань хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ талаар нилээд хүдэлмэри хэгдээ. 1961 оной эхин багта республика дотор 6 томо совхоз шэнээр эмхидхэгдэжэ, 1962 оной январиин 1-дэ 90 колхозтой хамта республика соомнай совхозуудай министерствын 30 совхоз байба.

Үнгэрэгшэ жэлэй эсэс багта совхозууд дотор 125 мянган толгой эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо 40 мянган үнеэн, 709 мянган хони, ямаад, 35 мянган гахай бии байба.

Үнгэрэгшэ жэлдэ совхозууд болон колхозуудта 505 мянган тонно силос, тэрэ тоодо 234 мянган тонно кукурузын силос дарагдаа. Энэнь үнеэн бүридэ 5,9 тонно, тэрэ тоодо кукурузын силос—2,7 тонно хүртэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ совхозууд болон колхозуудта 9,2 мянган үнеэ hааха машинанууд тодхогдоо. Зүгөөр 1962 оной январиин нэгэндэ совхозууд болон колхозууд дотор үнеэдэйнь нэгэ процентhээ үсөөниинь машинаар hаагдадаг байба.

III. Транспорт

Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удын отделени 1961 ондо ашаа тээхэ түсэбөө 100,9 hпроцент дүүргээ.

РСФСР-эй Автомобильна транспортын болон шоссейнэ харгынуудай министерствын Бурядай автомобильна трест ашаа шэрэхэ түсэбөө 93 процент, хүнүүдые шэрэхэ түсэбөө— 96 процент дүүргээ.

Улан-Удэ городой трамвай жэл соо 19 миллион хүниие шэрээ.

IV. Капитальна барилга

Гүрэнэй капитальна hомололгонуудай хэмжээн бүхы дээрээ республика дотор 1961 ондо 1960 онойхитой сасуулхада 6 процентээр ехэ болоо. Тэрэ тоодо гэр байра барилгын талаар гурбан процентээр хороо.

Бурядай совнархозой предприятинууд болон барилгануудай талаар капитальна hомололгонуудай хэмжээн урда тээхи жэлтэйнь сасуулхада гурбан процентээр ехэ болоо, тэрэ тоодо гэр байра барилгын талаар 11 процентээр хороо.

Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй талаар капитальна hомололгонуудай хэмжээн 1960 онойхитой сасуулхада 6 процентээр, тэрэ тоодо гэр байра барилгын талаар — 4 процентээр ехэ болоо.

Капитальна hомололгонуудай жэлэй түсэб удаадахи хэмжээгээр дүүргэгдэhэн байна:

	Түсэбэй дүүргэлтын процент	Тэрэ тоодо гэр байра барилгаар
Бүхыдөө республика дотор	91	96
тэрэ тоодо:		
Бурядай совнархоз	90	94
Нютагай Соведүүд	93	94

Предприятинууд болон эмхи зургаанууд гүрэнэй капитальна hомололгын хүсөөр ниитэ дээрээ 133 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые бария. Тэрэ тоодо: совнархоз — 71 мянган дүрбэлжэн метр, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет—32 мянган дүрбэлжэн метр бариhан байна.

Республикын арад зон өөрынгөө хүсөөр болон гүрэнэй урьhаламжын түhаламжаар ниитэ дээрээ 110 мянган шахуу дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байрануудые бария.

Республикын подрядна организацинууд барилгын-монтажна хүдэлмэринүүдэй жэлэйнгээ түсэбые иимээр дүүргээ.

	Барилгын-монтажна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэбэй дүүргэлтын процент
№ 1 барилгын трест	87
№ 2 барилгын трест	78
№ 154 барилгын трест	83
«Бурстрой» трест	98

V. Эд бараанай эрьесэ

Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесын хэмжээн 1961 ондо 281,1 миллион түхэриг болоо.

1960 онойхитой сасуулхада гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесэ 6 процентээр ехэ болоо. Хүдөө нютагта худалдаа наймаа эрхилдэг хэрэглэмжын кооперациин розничнэ эд бараанай эрьесэ 1960 онойхитой сасуулхада дүрбэн процентээр ехэ болоо.

Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесын түсэб 1961 ондо 99,9 процент дүүргэгдээ.

Розничнэ эд бараанай эрьесын түсэбые дүүргэлгэ худалдаа наймаанай тус тус организацинуудай талаар иимэ байна:

	1961 оной түсэбэй дүүргэлтын процент
Нютагай наймаанууд	100,6
тэрэ тоодо:	
Горпромторг	99,2
Горпищеторг	100,5
Универмаг	101,0
Столовонууд болон ресторануудай трест	106,4
ОРС-нууд болон продснабууд	98,3
Тэрэ тоодо совнархозой УРС	97,1
Буркоопсоюз	99,7

VI. Культурна байгуулалта болон элүүрые хамгаалга

Бүхы hургуулинуудтахи hурагшадай тоо hуралсалай энэ жэлэй эхиндэ 153 мянган хүн гэхэ гү, али hуралсалай үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 9 процентээр олон байгаа.

2532 хүн дунда hургуулинуудые дүүргээд, болбосоролой аттестадуудые абаа.

Бурядай АССР-эй дээдэ болон тусхай дунда hургуулинууд үнгэрэгшэ жэлдэ республикын арадай ажахыда зорюулан 2 мянга гаран мэргэжэлтэдые hурган гаргаа.

1961 ондо Улан-Удэ городто Зүүн-Сибириин библиотечнэ институт болон тусхай хоёр дунда hургуули нээгдээ. Закаменск городто горно техникум нээгдэhэн байна.

1961 оной турша соо 16 мянга гаран үхибүүд болон залуушуул пионерскэ лагерьнуудта амарhан, үхибүүдэй садууд болон байшангуудай талаар зунай амаралтын газарнуудта эмхитэйгээр гараhан байна.

Гэгээрэлэй министерствын садуудтахи үхибүүдэй тоо 1960 онойхитой сасуулхада 17 процентээр олошороо.

Республика доторхи киноустановконуудай тоо 8 процентээр олошороо. 1961 ондо 20 миллион хүн кино хараhан, театрнуудай, филармониин эүжэгүүдые болон концертнүүдые хараhан байна.

Клубууд болон ниитын библиотекэнүүд үргэн олон болоно байна.

Элүүрые хамгаалгын министерствын больницануудтахи, нарайлалгын гэрнүүдтэхи hууринуудай тоо 1960 онойхитой сасуулхада 4 процентээр олошороо. Саг үргэлжын яслинуудтахи hууринууд 5 процентээр олон болоо.

Республика дотор хүдэлмэрилдэг врачуудай тоо 5 процентээр олон болоо.

Бурядай АССР-эй Статистическэ управлени

Хабарай тарилга холо бэшэ

Энээндэ хэр бэлдэнэт?

ЗАhАБАРИЛГА ЮУНДЭ УНЖАГАИРНАБ?

Трактор болон хүдөө ажахын машина, зэмсэгүүдые эрхим шанартайгаар заhабарилха гээшэ механизаторнуудай нангин уялга мүн.

Хэнэйшье мэдэhээр техникэ ямараар заhабарилагданаб тэрээнhээ хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэри, илангаяа ороohото ургамалнуудые агротехникын богони болзорто, hайн шанартайгаар тарижа, үндэр баян ургаса хуряаха зорилго сүм дулдыдадаг бшуу.

Энээниие hайн мэдэжэ, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой зарим механизаторнууд хүдөө ажахын машина, техникэ заhабарилгые эрхимээр үнгэргэжэ байна. Ажахын тоосоондо ороhон тракторна бригаданuудынь өөhэд өөhэдөө трактор, машинануудаа заhабарилна. Тус колхоздо мүнөө үедэ графигай ёhoop шэнээр hэльбэн заhагдаха «ДТ-54» түхэлэй 18 тракторайнь, 12-нь бэлэн болгогдонхой. Тракторай 27 плугай 10-ниинь заhагдаа, мүн 24 сеялкын 14-ниинь бүтэн болоод байнхай.

Машина, техникэ заhабарилагшадай дундаhаа Гэгээтын отделениин тракторна бригадын механизаторнууд эмхитэй, бүтээсэтэйшье ажалаараа шалгарна. Бригадир С. Намсараевай хүтэлбэрилдэг бригадада богонихон болзор соо hайн шанартайгаар «ДТ-54» түхэлэй хоёр трактор, нэгэ «Беларусь», 4 плуг, 4 сеялкэ, нэгэ лущильник, 36 борной заhабарилагдажа гараа. Заhабарилга дээрэ ажалладаг механизаторнууд Е. Шахмаев, Г. Шестаков, Р. Д. Цыренов, Ц-Д. Чагдуров гэгшэд оролдосотойгоор хүдэлнэ. Тэдэнэр февралиин 23 хүрэтэр бүхы тракторнуудаа, апрелиин 1 болотор бүхы хүдөө ажахын машинануудаа заhабарилжа дүүргэхэ зорилготой.

Тэдэнтэй адли эрхэ байдалда ажаллажа байhан Наринай отделениин механизаторнууд заhабарилгынгаа хүдэлмэриие ехээр унжагайруулна. Тэдэнэр арай шамай гэжэ «ДТ-54» түхэлэй оройдоол нэгэ трактор, хоёр анзаhа заhабарилаад лэ байна. Механизаторнуудай ажалайнь эмхидхэл hула. Эндэ үдэртөө 6—8 хүн ажаллаха аад, 2—3 хүн ерэнэ. Тракторна бригадынь бригадир нүхэр Е. Бутаков заhабарилгые түргэлхэхэ, hайн шанартайгаар дүүргэхэ талаар бодото хэмжээ абанагүй. Өөрөө механизаторнуудтаяа сугтаа байдаггүй, ехэнхидээ гэртэhээ ябаад хүдэлнэ.

Колхозой главна инженер Д. С. Злыгостев, МТМ-е даагша инженер Д. Балмажапов гэгшэд механизаторнуудай ажабайдалаар hонирхохоhоо байха, заhабарилгын хүдэлмэриие ёhoop шалгадагшьегүй. Тэдэнэр запасной частьнуудаар хангажа шаданагүй. Тиимэhээ олонхи тракторнуудынь заhабарилгаhаа гараха болоhоор үнинэй. Теэд коробкын корпус, радиаторай гол гэхэ мэтэ хэрэгтэй частьнууд мүнөөшье болотор олдоногүй.

Энэ колхоз аймаг соогоо эгээл hайн түхеэрэлгэтэй заhабарилгын мастерскойтой гэжэ тоологдодог. Тэрэнээ ёhoop заhабарилгын хүдэлмэридэ бэлдэжэ шадаагүй. Механизаторнуудай хүдэлжэ байhан газарта ороходо утаа уняар, уhа саhан. Юуб гэхэдэ, уураар дулаасуулдаг батарейнүүдынь тэhэ хүрөөд, гоожожо байна ха юм. Заhабарилагшад уhа шалбааг соо ажаллаха баатай болоно.

Заhабарилагдаhан машина, техникэнь ямараар хадагалагданаб? Энэ одооshье мартагдаhан, эгээл тоогдодоггүй хэрэг болошонхой. Артелиин алишье отделенидэ хүдөө ажахын техникые хадагалха сарай, хашаа хорёо байхагүй. Тиимэhээ трактор болон бусад машина, зэмсэгынь эзэн эзэнэйнгээ гэрэй газаа тооhо шоройдо дарагдажа, жэбэржэ, муудажа хэбтэдэг. Эндэ тэндэ тала дүүрэн тараажа хаягдаhан элдэб машинануудшье олон. Эдэ бүгэдэ хэзээ эмхитэй эхитэй болохо юм?

Б. Чагдуров,
аймагай «Джидинский колхозник» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Ажалаймнай эршэ хүсэн үдэрhөө үдэртэ шангадана

Сэлэнгын модо бэлэдхэлэй участогай хүдэлмэришэд бүхы совет арадтаяа хамта долоон жэлэй доръюун алхамаар дүрбэдэхи жэлэйнгээ богоhо алхабад. Үнгэрэгшэ жэлэймнай ажалай дүн алишье талааraa хангалтатай, бараг hайн гэжэ тэмдэглэхээр. Манай коллектив целиннэ хизаарай барилгануудта 56 мянган кубометр модо эльгээhэн гэхэ гү, али жэлэйнгээ түсэбые 124 процент дүүргэhэн юм.

Шэнэ 1962 оной түрүүшын үдэрhөө ажалайнгаа эршэ хүсые шангадхан ажаллажа байнабди. Тиихэ зуураа ажалаа зүбөөр эмхидхэлгэдэ онсо анхарал хандуулнабди. Цехүүд, бригадануудай үдэр бүриин, арбан хоногой, hара соо хэхэ үйлэдбэриин даабаринуудые тодорхойлон үгэхэ гээшэ манай заншал болонхой. Тэрэшэлэн үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтын дүнгые саг соонь согсолхо, гээгдэжэ ябагшадай шалтагааниие заатагүй элирүүлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олондо тайлбарилан ойлгуулха, тарааха хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ.

Модошодой ажалай түлэбэри модо бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэриин дүүргэгдэhэн лэ хойно үгтэдэг. Гэхэтэй хамта, бригадын гэшүүд салин хүлhэ хубааха асуудалые өөhэдөө, хүн бүхэнэйнгөө хэhэн ажал хараада абажа шиидхэдэг юм. Бригада хүдэлмэришэдэй hайн дураар эмхидхэгдэдэг. Энээнэй ашаар модошодой ажалай бүтээсэ эли бодо дээшэлээ. Мүнөө модо бэлэдхэлэй комплексно бригадын нэгэ хүдэлмэришэн үдэрэй нормын ёhoop 5,4 кубометр модо бэлэдхэхэ байгаа hаа, 6,1 кубометр бэлэдхэнэ.

Модо бэлэдхэлэй январь hарын түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ дүүрэн арга боломжо бии. Энэ hарын 24 хоног соо Георгий Шишмаревой хүтэлбэрилдэг модошодой хоёрдохи комплексно бригада эрхим амжалта туйлаа. Тэдэнэр 1000 кубометр модо бэлэдхэхэ байhан аад, 1200 кубометр бэлдэбэ. 1961 ондо энэ бригада коммунис ажалай бригадын үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэhэн юм. Тэрэшэлэн коммунист Н. Е. Воротниковой хүтэлбэрилдэг доодо складай коллектив үсэд шангаар ажаллажа, үнгэрэгшэ 24 хоног соо Целиннэ хизаарайхинда 160 вагон модо ябуулhан гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулхада 40 вагон үлүү модо ашажа ябуулаа.

Тохёолдоhон бэрхэшээлнүүд тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. Модо шэрэдэг ашаанай машинануудта мөөрэй резинэ дуталдана. Энэ шалтагаанhаа модо зөөдэг 10 гаран машина миин байна. Эдэ дутагдалнуудые усадхажа шадабал, манай модо бэлэдхэлэй участогайхид бүришье hайн амжалтануудые түйлахань лабтай.

П. Петров,
Сэлэнгын модо бэлэдхэлэй участогай директор.

СЭЛЭНГЭДЭ

СОЕЛ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ УНИВЕРСИТЕТ

КПСС-эй Сэлэнгын райком Гусиноозерск городто соёл гэгээрэлэй университет эмхидхэхэ тэһэн шиидхэбэри баталба.

Университедэй хэшээл һарада хоёр дахин үгэргэгдэхөөр хараалагдана. Энэ хүдэлмэриие ударидахын тула 10 хүнһөө бүридэһэн совет байгуулагдаа.

Университедэй ректорээр городой дунда һургуулиин директор И. Ф. Новолодский баталагдаа.

ШЭНЭ ЯСЛИ

Аймагай түбэй гол үйлсын тэг дунда үхибүүдэй яслиин барилга мэнэ һаяхан дүүргэгдэбэ. Энэ үндэр, һаруул, уужам гоё байшан 8 таһалгатай, ууралаар дулаасуулагдана. Тэрэшэлэн үхибүүдэй эдеэлхэ, наадаха таһалганууд бии. Мүнөө эндэ 50 үхибүүд абтанхай.

«ЁЛОЧКА» АШАГЛАГДАА

Тельманай нэрэмжэтэ колхозой Бухэн гэжэ газарта түбхинэһэн һаалиин гүүртэдэ «Ёлочкын» түхэлэй таһалганууд соо үнеэд оньһон аргаар һаагдана.

— Үнеэдые иимэ шэнэ аргаар һаахадамнай фермын һаалишадай too хоёр дахин үсөөрөө, малшадай ажал нилээд хүнгэдхэтдөө. Мэнэ һая, һарын урдахана зуун үнеэе 6 һаалишад харууһалдаг байһан, мүнөө «Ёлочка» ашаглаһанай ашаар энэ тооной үнеэд 3 һаалишадта даалгагдаба. Һаалишад Валентина Шергина, Екатерина Брянская, Алла Птицына гэгшэд шэнэ ажалдаа дүршэнхэй.

16 МЯНГАН ТҮХЭРИГЭЙ НОМ

Үнгэрэгшэ жэлдэ Гусиноозерск городой номой магазин ажалшадта 16 мянган түхэригэй ном худалдаа. Наймаалагдаһан номуудай олонхинь политическэ литература болоно. 108 хүн В. И. Ленинэй зохёолнуудые абаа. Мүнөө тус магазинда 600 хүн ном захинхай. Захигшадай тоо олошорһоор.

Р. Балданов.

АЖАЛАЙ АРЮУН ЗАМААР

Январиин ян гэмэ шэмэрүүн хүйтэн бага зэргэ замхажа, хүн зоной иишэ тиишээ һундэлдэхэнь олон болоо. Теэд сүлөөгүй заримашуулынь дулаан, хүйтэнэй болоһон үгые мэдэнгүй иишэ тиишээ гүйлдэнэ.

— Софья, хайшаа иитэрээ яараба гээшэбши?

— Хайшалха гэжэ, мэдэнэгүй аалши, мүнөөдэр һүүлшымнай шалгалта, теэд хожомдожо ябанаб. Золтойшуул һайн сэгнэлтэ абажа гараа ёһотой,— гээд тэрэнь харюусана.

...Нээрээшье Софиин институтда хүрэжэ ерэхэдэнь гурбан хүн «табан», дүрбэн хүн «дүрбэн» гэһэн сэгнэлтэ абанхай байба.

— Хаанаа үгы болообши, булта дүүргэхээ байналди,— гэлдэжэ тэндэ байгшадынь һанаагаа зобоно.

— Зуурандаа ажалдаа ороһомни, һаатуулжархёол, хэнэй хойноһоо орохобиб? — гээд Софья һанаата болоно.

— Мэнэ гэһээр...

Уданшьегүй Софьяшье орожо, нүгөөдүүлынь — багшанар Пермякова, Бродская, Греков болон бусад ямар асуудалда хайшан гэжэ харюусаад «табан» гэһэн сэгнэлтэ абаһан тухайгаа хөөрэлдэжэ, бэе бэеэ амаршалалсажа шаг шууяа татана. Эдэнэрэй юугээшье мэдэнгүй шууялдажа байтар, шалгалташье дүүрэжэ, хүн бүхэнэй шарайда баярай тэмдэг үзэгдэнэ. Һүүлшэгээршье ороһон Софья Салимова баһал «таба» гэһэн сэгнэлтэ абаа. Нигэжэ үдэшын хэлэ бэшэгэй, биологиин факультедүүдтэ һуралсагшад үбэлэйнгөө шалгалта дүүргэжэ, хэдэн хоногой амаралтада гараба.

Т. Бадмаин.

Саяндуулари

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, саһан орохогүй. Зүүн зүгһөө һулахананаар һалхилха. Улан-Удэ городто үглөөгүүр 27—29, үдэртөө 17—19 градус хүйтэн болохоор батсаагдана.

Январиин 31, февралиин 1-нэй үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха, саһан орохогүй. Һулахананаар һалхилха. Һуниндөө 25—30, үдэртөө 12—17 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА ҺҮҮЛШЫН МЭДЭЭ[С]

Америкын арадуудай конференци

ГАВАНА, январиин 26. (ТАСС). Америкын арадуудай конференци эндэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Гватемалын, Никарагуагай, Пуэрто-Рикын, Парагвайн, Уругвайн, Колумбиин болон бусад оронуудай делегадууд үсэгэлдэр болоһон гурбан заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Кубын революциие буруушаахын тулада Америкын империализмын элдэб мэхэ гохо гаргажа, заналта болон баалалта хэжэ байһан үедэ бидэнэр эндэ суглараад байнабди гээд Гватемалын урдын президент Хакобо Арбенс мэдүүлээ. Зүгөөр саг хубилаа. Хүн түрэлтэнэй хуби заяае империализмын тодорхойлжо шадахаяа болиһон үедэ, мүлжэлгэ болон тонуул хэхэ Америкын оронуудай хоорондохи гуримые Кубын революциин ехээр һуларуулаад байһан үедэ Пунта-дель-Эстдэ зүблөөн боложо байна. Латиин Америкын болон бүхы дэлхэйн арадуудай зүгһөө ехээр дэмжэгдэдэг дээрэһээ Куба империализмые Пунта-дель-Эстдэхи тэрэнэй зарсанарые зоримгойгоор зэмэлэн шүүмжэлнэ. Кубые гэмнэхэ, тэрээндэ эсэргүү хэмжээнүүдые абаха гэһэн Холбоото Штадуудай бүхы һэдэлгэнүүд буруу һүрэхэ, зүблөөнэй эсэстэ Америкын империализм угаа ехээр урагшагүйдэхэ байна.

Холбоото Штадууд хадаа «Гватемаладахи ушарые» дахяад дабтажа, Кубын революциие даража, Латиин Америкын бусад оронуудта боложо байһан национально-сүлөөрэлгын улам ургажа байгаа хүдэлөөе нугалжа шадахагүй гээд тэрэ үгынгөө түгэсхэлдэ онсолон тэмдэглээ.

Кубын делегадка Вильма Эспен үгэ хэлэхэдээ, США-гэй империалистическэ политикые хурсаар шүүмжэлээ. Кубада революциин болоһонһоо айдаг дээрэһээ Америкын империалистнууд тэрэниие али бүхы аргаар дараха гэжэ оролдоно гээд тэрэ хэлээ.

Кубын арадта талархажа байһанаа мэдүүлһэн олон тоото телеграмманууд дэлхэйн элдэб оронуудһаа абтана. Эдэ телеграмманууд конференциин заседаниинууд дээрэ уншагдаа.

ДРВ-гэй Министрнүүдэй Соведэй заседани

ХАНОЙ, январиин 27. (ТАСС). ДРВ-гэй Министрнүүдэй Соведэй заседани Ханойдо боложо, республикын 1962 оной гүрэнэй бюджедые баталан абаа. «1962 оной гүрэнэй түсэбэй бүхы даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэхын тулада хүтэлбэрилгые шангадхан һайжаруулха тухай» ДРВ-гэй премьер-министр Фам Ван Донг заседани дээрэ элидхэл хээ.

Олониитэ арад зоной патриотическа мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлгэдэ шиидхэхы нүлөө үзүүлхэ гэжэ Министрнүүдэй Совет зааһан байна.

ООН-эй Генеральна Асса[мблейдэ]

НЬЮ-ЙОРК, январиин 27. ТАСС-эй тусхай корреспондент Н. Туркатенко нигэжэ дамжуулна:

Анголодохи байдал тухай асуудал ООН-эй Генеральна Ассамблейн заседани дээрэ саашадаа зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ заседани дээрэ Англиин түлөөлэгшэ Патрик Дин үгэ хэлэһэн байна. Олон түмэн анголынхидые сэрэгүүдэйнь алажа хюдажа байһан зонхилогшо Салазар Англиин түлөөлэгшын хэлэһэн үгые ехээр аяшаан уншахал байха. Юуб гэхэдэ, Португали хадаа Анголодо имагтал... «өөрынгөө уялгануудые дүүргэнэ», тэндэ «ёһо гурим сахина» гэжэ Генеральна Ассамблейн делегадуудые этигүүлхэ гэжэ Патрик Дин оролдоһон байгаа.

Энэ асуудалда «бодолтойгоор», «тааруугаар» хандахые уряалха зуураа, үнэндөө Анголодохи байдал тухай Ази, Африкын оронуудай дурадхаһан резолюциин проектые Англиин түлөөлэгшэ хүсэдөөр арсаһан байна. Теэд энэ резолюци дурадхагшадай тоодо мүнөө 44 делегаци ороно. Анголодо Португалиин гаргадаг ааша «эб найрамдалда, аюулгүй байдалда гай түбэг татана» гэжэ резолюциин проектын эхиндэ[…] юм. Эдэ үгэнүү[д…] наанда таарал[д…] шоо.

Резолюциин п[…]ративна хуби т[…] болоо һаа, Анго[ла…]га хюдалгые т[…]люулха, Анго[ла…] өөрыгөө тодорх[…] даанхай байда[л…] эрхые хангаха[…] проектын авторну[д…] хаһан бүхы тодо[р…]нуудтэ Англиин[…] лэ дурагүйгөөр[…]

Анголодохи[…] һээлтые болюу[…]ческэ хэрэгүүдэ[…] хүнүүдые сүлөөл[…]тугалида хэгдэһэ[н…]дые, Анголын а[…]лые дарахын т[…]лэгдэжэ болохоо[…]гэн туһаламжа[…] правительствода[…] тухай ООН-эй[…]нуудта хэгдэһэн[…]глиин делегат[…]

Генеральна Ас[самблейн…] седани дээрэ Са[…]виин, Югославы[н…] делегадууд мүн[…]

Португали туш[…] эрид шанга[…] абаха тухай Юг[ославын түлөө]лөөлэгшэ Павиче[…] хээ.

Америкын арадуудай нонференциин деклараци

ГАВАНА, январиин 28. (ТАСС). Кубын эрхэ сүлөөдэ, бэеэ даанхай байдалда США-гэй империалистнуудай зүгһөө халдан оролгодо эсэргүүсэн, Кубые дэмжэхын тулада Америкын арадуудай конференци Гаванада болоод, хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Мексикын урдын президент Ласаро Карденас түрүүтэй, Латиин Америкын оронуудай ниитын, политическэ элитэ ехэ бүлэг ажал-ябуулагшадай үүсхэлээр энэ конференци зарлагдаһан байгаа. Конференциин һайшаан абаһан деклараци соо тусхайлбал иигэжэ хэлэгдэнэ:

Хэршье ехэ хүсэтэй һаа ямар нэгэн правительство гү, али организаци экономическа хашалта, дипломатическа баалалта, зэбсэгтэ добтолго хэжэ гү, али ямар нэгэн ондоо аргаар бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха эрхэгүй. Эгээл иимэһээ Хойто Америкын империализмын болон тэрэнэй ханинарай зүгһөө Кубын арадта эсэргүү ээрхэг ааша саг үргэлжэ гаргалгые, тусхайлбал, (Плайя-Хиронгдо хүлһэншэдэй хэһэн зэбсэгтэ добтолгые энэ конференцидэ сугларһан делегацинууд эрид шангаар буруушаана.

Арадууд — өөрынгөө хуби заяанай эзэд юм. Тэдэндэ хамаатай байгаалиин баялигуудые тоноһоной, тэдэниие мүлжэһэнэй эсэстэ дулдыданги байдалда ороһон, социальна талаараа дарлагдаһан, үлэсхэлэн байдалда ороһон арадуудые дахяад иимэ байдалда орохыень юуншье баадхажа шадахагүй.

Кубада эсэргүүгээр Хойто Америкын империализмын харата муухай үгэсэлгэ хэжэ, хоролхожо, үһөөрхэжэ байхадань Америкын арадуудай конференци иигэжэ мэдүүлнэ. Кубын революци хүнэй эрхые хүндэлнэгүй гэһэн баталамжанууд шал худал хуурмаг байна. Харин Кубые гэмнэдэг правительствонууд эдэ эрхэнүүдые хэрэгсээдэггүй, соёл сурталай, политическэ болон бусад шалтагаануудаар эрхэтэдые хайра гамгүйгөөр хашадаг, хэһээдэг байна. Куба эрхэ сүлөөдэ халдан ороно, бусад арадуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха һанаашалга гаргана гэһэн баталамжанууд мүн лэ шал худал хардалга болоно.

Кубын революци хэндэшье заналта хэнэгүй. Энэ хадаа Америка түбидэ ямаршье аюул тохёолдуулхагүй арадай революци юм. Куба энэ революциие бусад арадуудта баадхахые оролдоно гэжэ тэрэниие гэмнэлгэ ямаршье үндэһэ баримтагүй. Кубын өөрыгөө социалис гүрэн гэжэ соносхоһониинь хуули бусын бэшэ, энээниие буруушааха үндэһэ баримта байхагүй. Энэ хадаа хуби заяанайнгаа эзэн болоһон арад бүхэнэй хуулита эрхэнь болоно. Энэ хадаа ондоо түбиһөө хэгдэһэн ямар нэгэн түхэлэй интервенци бэшэ юм. Энэ хадаа бүрин эрхэеэ бэелүүлһэн ушар болоно. Энээниие Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин бүхы гэшүүд хүндэлхэ ёһотой. Үнэндөө Вашингтоной правительство нэгэтэ бэшэ хамааралсажа, сэрэгэй базанууд болон бүлэглэлнүүдые байгуулжа, манай түбидэхи намдуу түбшэн, амгалан тайбан байдалда аюул тохёолдуулна.

Америкын арадуудай конференци хадаа Пунта-дель-Эстдэхи зүблөөе буруушаана, Америкын Холбоото Штадуудай, Латиин Америкэдэхи тэрэнэй туһамаршадай мэхэ гохо болохо байһан дээрэһээнь энэ зүблөөе шоо шобтo харана. Энэ зүблөөн хадаа Кубада эсэргүү шэнэ ээрхэг түримхэй аашануудые далдалха, Латиин Америкын үлдэгшэ оронуудта эсэргүү добтолго хожом хожомоо хэхэ ябадалые бэлэдхэхэ гэһэн үүргэтэй юм. Куба гэмтэ хэрэгүүдые хэнэ гэжэ хардаад, тэрэниие буруушааха гэһэн эрмэлзэлгые зоргоороо аашалһан ябадал гэжэ Америкын арадуудай конференци тоолоно. Коммунизмда эсэргүү бүлэгүүдэй байгуулагдаһые, Хойто Америкын империализмын политикые конференци буруушаана. Юуб гэхэдэ, Кубада эсэргүүгээр хэмжээнүүдые абахые зүбтүүлхээр ямаршье хуулита үндэһэ баримта үгы байна. Харин имагтал Америкын Холбоото Штадууд хадаа хуули ёһоной эгээн лэ юрын гуримай үндэһөөр добтолон орогшо гэжэ тоологдоод, шангаар гэмнэгдэхэ зэргэтэй.

Арадуудай национальна сүлөөрэлгын шиидхэхы шатаар эхилһэн түүхэтэ хүгжэлтын шэнэ үедэ бидэнэй ороод байһые Кубын революциин илалта гэршэлэн харуулжа үгэнэ. Хойто Америкын империализмын усадхагдаад лэ байхада, манай түбиин арадууд национальна бэеэ даанхай байдалтай боложо шадаха. Үсэд шанга, зоримгой тэмсэл хээд, Америкын арадуудай бүхы патриотическа хүсэнүүдэй бата нэгэдэлтэй болоод байгаа һаа хүсэтэ дайсан бута сохигдохо байна.

Кубатай һанал нэгэдэлгэ мүнөө Латиин Америкын бүхы арадуудай шухалын шухала уялга болоно. Энэ нангин уялгаяа дүүргэхэһээ Латиин Америкэдэхи нэгэшье эрэ хүн, нэгэшье эхэнэр арсахагүй гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Энэ уялгаяа дүүргэһэн бүхы хүнүүдые, Кубада болоһон тэмсэлэй үедэ наһа бараһан бүхы хүнүүдые, Кубые хамгаалан бодоһон манай оронуудтахи бүхы патриодуудые бидэнэр сэдьхэлээ хүдэлгэн байжа амаршалнабди.

Кубын хуби заяан хадаа богоолшолгоһоо, үгытэй ядуу байдалһаа гарахын түлөө тэмсэжэ байһан Латиин Америкын 200 миллион тоото арад зоной хуби заяан мүн. Манай сүлөөлэгшэд али бүхы һаад бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье, үсэгэлдэр илалта туйлажа гараа. Тэдэнэй жэшээгээр зоригжон манай хүсэдөөр сүлөөрхын түлөө тэмсэхэбди! «Хэн мүнөө Кубатай хамта тэмсэнэб, тэрэ мүнхэ алдарта хүртэхэ» гэжэ Марти хэлээ һэн.

МАРОККЫН НАЦИОНАЛЬНА ОБОРОНЫН МИНИСТЕРСТВЫ[Н…]

РАБАТ, январиин 27. (ТАСС). Мароккын Национальна оборонын министерство коммюнике толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Алжирта байдаг Франциин сэрэгүүдэй Мароккын хилэнүүдые нэгэтэ бэшэ дабаһан, тэрэшэлэн оронoй газар нютагуудые бомбодоһон дээрэһээнь Мароккын сэрэгэй частьнууд Уджда город бо[…]дарай нютагууд[…]дэжэ байна. С[…] частьнууд фро[нт…] районуудта ошо[…]ной газар нютага[…]тэшэгүй байлгые[…] зоной аюулгүй[…]хиха гэһэн захи[…]гүүдтэ үгтөө.

Де Голль өөрынгөө хүсые ямар гайхалтайгаар хэр[…] Х. Бидструпай зураг. «Ланд ог фольк» гэжэ газет[…]хэй. ТАСС-эй […]

Уласхоорондын шэнжэлэл

ВАШИНГТОНОЙ ПРОКУРОР СҮҮДЛҮҮЛЭГШЫН ҺАНДАЛИ ДЭЭРЭ ҺУУБА

Америкын гүрэнүүдэй организациин (ОАГ) зүблөөн Пунта-дель-Эстдэ боложо байна. Энэ зүблөөндэ хабаадажа байһан олон хүнһөө бүридэһэн США-гэй делегаци, дипломадууд болон конгрессменүүд «таарамжатай» шиидхэбэри абхуулхын тулада али бүхы арга бэдэрнэ: заналта хэнэ, найдуулга үгэнэ, айлгана, магтана.

Зүгөөр эдэ шиидхэбэринүүдэй ямаршье байгаа һаань, нэгэ юумэ эли болоо: Пунта-дель-Эстдэ Вашингтон морально-политическэ талаар тон ехээр диилдээ. Урид бэлэдхэһэн шиидхэбэреэ Холбоото Штадууд баталан абхуулжа шадаагүй. Тэрээнһээ гадна, революционно Куба хадаа дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун талын хубидахи буса түрэлтэ орон нютаг гэжэ харуулха гэһэн һанал бодолынь буруу һүрөө. Кубын арадта эсэргүүгээр хэдэг ээрхэг түримхэй ябуулгаяа зүбтүүлхые һэдэн, «түби доторой хэрэгүүдтэ хамааралсажа болохогүй», мүн «коммунистическэ аюул тохёолдоно» гэһэн һанамжые США хэрэглэдэг. Теэд энэ һанамжань үндэһэ баримтагүй байшоо. Латиин Америкын оронуудтай харилсаа байгуулхадаа, США-гэй түшэглэдэг үндэһэ һуурprinciple үгы—

Латиин Америкын оронуудтай харилсаа байгуулхадаа, США-гэй түшэглэдэг үндэһэ һууринь тогтууригүй болоо, мүн Америкын гүрэнүүдэй организаци һуларжа ороо.

Пунта-дель-Эстдэ зүблөө зарлахадаа, Кубада эсэргүүгээр ээрхэг түримхэй добтолго сэхэ хэхэ ябадалые һайшаалгуулжа шадахагүйбди гэжэ Холбоото Штадууд мэдэдэг байгаа. Зүгөөр Кубада эсэргүүгээр политическэ болон экономическа хашалта үргэнөөр хэхыень зүблөөндэ хабаадагшадые баадхажа шадахабди гэжэ Вашингтон найдаһан байгаа бшуу. «Эдэ хэмжээнүүд ямар байхаб гэхэдэ, Америкын организацида ородог оронууд Кубатай дипломатическа харилсаагаа бултадаа таһалдуулха, магад худалдаа наймаанай харилсаае таһалдуулжашье болохо байгаа юм» гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ тайлбарилһан байгаа. Зүгөөр Латиин Америкын томо оронууд — Бразили, Аргентина, Мексика, Чили, Боливи, Эквадор, Уругвай — Холбоото Штадуудые дэмжэхэһээ арсана гэжэ зүблөөнэй нээгдэхын бүри урда тээ эли болоһон байгаа. «Карибска далай шадарай обороно тухай» хэлсээ баталха гэһэн түсэб урагшагүйдөө. Харин «Карибска далай шадарай» жажахан оронуудай правительствонууд Кубада эсэргүү хэмжээ абаха тухай Вашингтоной ямаршье дурадхалые үгэ дуугүйгөөр дэмжэхэ байгаа. Иимэ юумэ хээд байгаа һаа, ОАГ хоёр тэгшэ бэшэ можо боложо хубаарха ушартай байгаа. Тиимэһээ Америкын делегаци энэ түсэбөө орхихо баатай болоһон байна.

«Зүбшэжэ зохёогдоһон» шэнэ түсэб дурадхахын тулада бүтүүхэн хэлсээнүүд болоһон байгаа. Тусхайлбал, «коммунис оронуудтай холбоотой байһанайнь түлөө» Кубые буруушаагаад хизаарлаха гэхэ мэтэ дурадхалнууд ороһон байха юм. Гүрэнэй секретарь Раск январиин 25-да программна үгэ хэлэхэдээ, дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун талын хубида «Коммунис добтолго хэлгэдэ» эсэргүүсэхые уряалаад, ОАГ-һаа Кубые гаргаха, тэрээнтэй худалдаа наймаанай харилсаа болюулха гэжэ дурадхаһан байгаа.

Вашингтоной политикын буруу һүрэһэнэй шалтагаание шэнжэлхэдээ дэлхэй дээрэ боложо байһан түүхэтэ хубилалтануудые Холбоото Штадуудай ойлгоошье хэрэгсээдэггүй байһан тухай зааха хэрэгтэй. Революционно Кубые газаашалхадаа, Вашингтоной политигууд дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун талын хубида социализмын зайлашагүйгөөр дэлгэржэ байһые ойлгоногүй гээшэ.

Түүхын хүгжэлтые гэдэргэнь сухарюулхые һэдэхэдээ, XX зуун жэлэй жараад онуудай үедэ ойрдоошье тааралдахаяа болиһон хуушар һан арга методуудые хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун талын хубида ойрдоошье үзэгдэдэггүй «коммунис хамааралсалга» гэдэгые буруушааха зуураа, США хадаа Латиин Америкын оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ өөрынгөө хүсэдөөр хамааралсаха эрхые хангаха гэжэ оролдоно гээшэ. Кубада эсэргүү политическэ болон экономическа хашалта хэхэ тухай США-гэй дурадхал өөһэдымнай бэеэ даанхай байдалда аюултай гэжэ ойлгоһон дээрэһээ бэеэ абангишаг Латиин Америкын томо оронууд энэ дурадхалыень эрид шууд буруушаагаа. США-гэй экономическа туһаламжада эдэ оронууд һэжэглэдэг болоо. Энэ «туһаламжа» мүнөө экономикын ехэ түлюур туйган болоһон Латиин Америкын оронуудые экономическа талаар мүлжэхэ ябадалда хүргэдэг байһан гэжэ түүхэ харуулһан байна. Гоё гоёор хэлэдэг болоошье һаа, Вашингтон империалис уг зорилгоёо орхёо гэхэ ямаршье үндэһэ баримта Латиин Америкын оронуудта байхагүй.

Холбоото Штадууд арадуудай һанамжые хэрэгсээнэгүй, Пунта-дель-Эстдэ боложо байһан зүблөөндэ хабаадагшадта өөрынгөө дура хүсэлые баадхахые оролдоно.

Латиин Америкэдэ США-гэй бэелүүлдэг политика урагшагүйдөө. Кубын үнэн зүб хэрэгые бүхы дэлхэйн, илангаяа дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун талын хубиин арадуудай хүсэтэ ехээр дэмжэдэг байһан дээрэһээ энэнь бүришье элеэр харагдана. Тиихэдэ Пунта-дель-Эстдэ зарим оронуудай делегацинууд США-е дэмжэдэг байна. Харин Америкын империализмын ээрхэг түримхэй эрмэлзэлтэнүүдтэ эсэргүү хүсэтэ хүдэлөөн эдэ оронуудта дэлгэрээ. Венесуэлэдэ, Коста-Рикэдэ засагаархидай хашалта хэһээлтэ хэдэг болобошье, Кубые хамгаалха зорилготой демонстрацинууд таһалданагүй. Энэ хадаа дурсагдаһан оронуудай засаг баригшадай хараа бодолой арад зондо тон харша байһые харуулна.

Революционно Кубатай хүсэдөөр һанал нэгэдэжэ байһанаа мэдүүлһэн Латиин Америкын оронуудай конференци Гаванада эдэ үдэрнүүдтэ болоо. ОАГ-эй зүблөөе буруушааһан ехэ митингнүүд, демонстрацинууд Уругвайда болоо. Кубын арадые дэмжэжэ байһан тухайгаа бүхы дэлхэйн түрүү олониитэ, тэрэ тоодо Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци, Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федераци, Демократическа залуушуулай бүхэдэлхэйн федераци гэхэ зэргын олон тоото уласхоорондын организацинууд мэдүүлһэн байна.

...Холбоото Штадууд хадаа Пунта-дель-Эстдэхи зүблөөн дээрэ революционно Кубые сүүдлэн шүүмжэлхэ гэжэ һанаһан байгаа. Зүгөөр революционно Куба хадаа Америкын империализмые гэмнэһэн, эрхэ сүлөөтэйгөөр бэеэ даанхай байдалтайгаар Латиин Америкын арадуудай ажаһууха эрхые хамгаалһан байха юм. Тиин Вашингтоной прокурор дэлхэйн олониитын үмэнэ сүүдлүүлэгшын һандали дээрэ һууба.

АРАДАЙ ЗЭБҮҮРХЭЛ

Һаяхан Иранай ниислэлэй үйлсэнүүдтэ һүүлшын юһэн һарын туршa соо арадай шуһан хоёрдохёо адхарба. Энэ хадаа правительствода эсэргүү демонстрациие эмхидхэһэн Тегеранай университедэй студентнүүдэй шуһан байгаа. Иранай мүнөөнэй харша политикые хубилгаха тухай студентнүүд үнэн зүб эрилтэ хэһэн байгаа. Тиихэдэнь засагаархид студентнүүдые шэрүүн шангаар хашажа хэһээжэ харюусаа. Тэрэнэйнь эсэстэ олон студентнүүд алуулһан, шархатаһан байха юм. Правительствын захиралтаар хэдэн зуун студент, правительствода дурагүйтэдэг олон эдэбхитэй ажалябуулагшад арестовалагдаһан байна. Тегеранда болоһон студентнүүдэй демонстраци хадаа орон доторхи дотоодын политическэ байдалай хурсадажа байһые, шахын засаг түрын тогтууригүй байһые гэршэлжэ үгэнэ.

Эдэ ушарнуудай удхыень тайлбарилха һэдэлгэ хэхэдээ, үсөөхэн бүлэт хүнүүдэй тухирһан дээрэһээ «студентнүүдэй демонстрацинууд болон үймөөн болоо» гэһэн хэбэртэйгээр Иранай премьер-министр Али Амини мэдүүлээ. Оронойнгоо олониитын һанамжые худхуулхын, шахын засаг түрэдэ олониитэ арад зоной улам ехээр дурагүйлхэдэг боложо байһанай бодото шалтагаание олониитэһээ нюухын тулада Иранай премьер-министр хуурмаг баримталга табиһан байна.

Тегеранда һаяхан болоһон демонстрациин, һүүлэй үедэ Иранай ажалшадай хэһэн тэмсэлэй гол шалтагаан хадаа Иранай зонхилогшодой орондоо харша политика бэелүүлжэ, СЕНТО гэжэ ээрхэг түримхэй бүлэглэлдэ оронoo татажа оруулһанһаа, США-тай сэрэгэй союз баталһанһаа, тиигэжэ хариин монополинуудай мэдэлдэ Иранай экономикые оруулһанһаа уламжалан орон дотор арад зоной зэбүүрхэлгын улам ургажа байһан ябадал болоно.

Иимэ политикын гашуудалта үрэ дүнгые Иранай арад бэе дээрээ хүсэдөөр үзэдэг байна! Оронииe зэбсэглэхын тулада Иранай бюджедэй гарашын 50 шахуу процентнь зорюулагдадаг юм. СЕНТО-до хабаадаһанайнгаа түлөө Иран жэл бүри 60 миллион доллар гаргашална. Сэрэгэй гаргашануудай ехэ болоһон дээрэһээ хүн зонһоо татагдадаг налогууд дээшэлнэ, мүнгэнэй сэн унана, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн дээшэлнэ. Хариин капиталда мүлжэгдэдэг дээрэһээ Иранай арадай байдал улам бүри хүшэр хүндэ болоно. Правительство хариин компанинуудта оронойнгоо үүдые үргэнөөр нээжэ үгөө. М[…] компани мүнөө Ира[н…]

Үнгэрэгшэ жэлэй[…]гартаа абаһан премь[ер…]ни Иранай арадай[…]руулха шухала байһ[…]бэшэ гоё гоё үгэнүү[д…]аа. Гэбэшье энэ[…]үрэ гараагүй. Амин[и…]ствын ажал-ябуулга[…]боото Штадуудай[…] ехээр оруулаа. Ти[…] арадай ажабайдал[…] Газарай реформо[…] һаяхан Иранда бат[…] хуули бэелүүлэгдээ[…] таряашадай байдалы[…]гүй, помещигүүдһэ[…] һаань тэдэнэрые за[…] олон иранайхид һа[…]

Иранай мүнөөнэй[…]раа шэглэлые хуби[…]ной олониитэ арад[…] хариин капиталай[…] эсэргүүсэдэг дундуу[…] буржуазиин нилээд[…]тэ хэдэг байна.[…] «Аминиин хуули бү[…]ствые» унагааха, «[…]шагта зонхилхы бү[…]гүүсэн тэмсэхэ гэж[…]дые, студентнүүдые[…]дые «Национальна[…] оппозиционно парти[…] уряалһан уряа Ир[…] дэмжэгдэһэн байна.

Редактор Ц. Ц. [...]

Манай адрес, телефо[н]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул Ленин[а…] [ТЕЛЕ]ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. р[ед.] 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов: партий[ной] пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и совет[ского стро]тельства — 47-59, промышленности и транспорта, [...] —35-14, культуры — 34-05, писем и рабселькоро[в…] отдел переводов и корректорская — 35-95. бу[х…] 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культу[ры] АССР.

Н00585. Зак.